

Ιρλανδία: για
την ισότητα
στο γάμο

Ιταλία -
Ουρουγουάη

Χιλή: το
Προεδρικό
Δημοψήφισμα

ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ

**Άμεση Δημοκρατία στον
κόσμο: Λατ. Αμερική**

**5 Νέες Πρωτοβουλίες πολιτών
συγκεντρώνουν υπογραφές !**

Η Ταυτότητα μας

Το “**Δημοψήφισμα**” είναι το μηνιαίο μέσο επικοινωνίας της ομάδας πολιτών **ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ & ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ** με υψηλούς στόχους:

Αφενός σκοπεύει στην ενημέρωση σχετικά με εκδηλώσεις [ομιλίες, συγκεντρώσεις, εργαστήρια, βιβλιοπαρουσιάσεις κ.ά.] που έχουν ως στόχο την υποστήριξη του θεσμού των Δημοψηφισμάτων.

Αφετέρου, φιλοδοξεί να δώσει ελεύθερο βήμα σε ειδήσεις, απόψεις, γνώμες και ερευνητικά αποτελέσματα υπέρ ή κατά του Δημοψηφίσματος με στοιχεία και τεκμηριωμένη επιχειρηματολογία.

Το “**Δημοψήφισμα**” είναι ανοιχτό στην επικοινωνία και επιδιώκει τη συνεργασία με όλους. Αν διαβάσετε ένα κείμενο ή μία είδηση που πιστεύετε ότι αξίζει να την μοιραστείτε με άλλους, αν θέλετε να επιχειρηματολογήσετε υπέρ ή εναντίον του Δημοψηφίσματος, αν θέλετε να προσκαλέσετε κι άλλους σε μία εκδήλωση που συνδιοργανώνετε ή απλώς θα την παρακολουθήσετε, μπορείτε να το στείλετε στο email: **referendum@mail.com**. Αν πάλι θέλετε να βοηθήσετε με άλλους τρόπους, με κείμενα, φωτογραφικό υλικό, βίντεο, σχέδιο & σκίτσο, κριτική, ιδέες & προτάσεις ή απλώς να απολαύσετε την προετοιμασία και το σχεδιασμό του, στείλτε το email σας αμέσως! Παράκληση για **ανωνυμία** θα γίνει σεβαστή.

Δεν υπάρχει κανένας περιορισμός εκτός από τη συνάφεια με τη θεματολογία και, φυσικά, την απουσία υβριστικών ή συκοφαντικών αναφορών. Οι θέσεις του κάθε άρθρου εκφράζουν τον αρθρογράφο και δεν δεσμεύουν την υπόλοιπη ομάδα που συμμετέχει στο newsletter.

Αναγνωρίζουμε ότι το ευρύτερο οικονομικοπολιτικό πλαίσιο είναι ιδιαίτερος πειστικό, ωστόσο θα είμαστε ξεκάθαροι ως προς το πλαίσιο επικοινωνίας: οποιαδήποτε συνεργασία θα γίνεται δεκτή μόνο εφόσον **συνδέεται άμεσα** με το θεσμό των Δημοψηφισμάτων ή με ζητήματα που απαιτούν Δημοψηφισματική επίλυση, όπως για παράδειγμα η ιδιωτικοποίηση του Νερού ή η Συνταγματική Αναθεώρηση.

Τα newsletter των προηγούμενων μηνών μπορούν να βρεθούν στο ιστολόγιο της

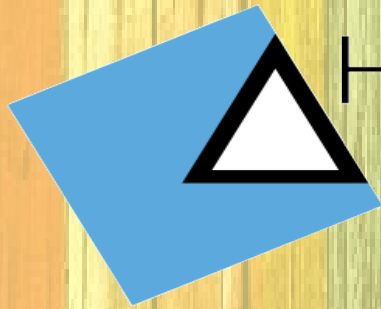
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ & ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ: <https://greekdimo.wordpress.com/η-προταση>

ή στο διαδικτυακό “σπίτι” του “Δ”, **εδώ**

Διαβάστε το “Δ” στο

<http://issuu.com/referendumdemocracy>

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ & ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ

Περιεχόμενα

- Σελ.2: Η Ταυτότητα μας
Σελ.3: Περιεχόμενα
Σελ.4: Το Μήνυμα του Φεβρουαρίου!
Σελ.5: Ειδήσεις

ΕΝΘΕΤΟ: Η Αμεση Δημοκρατία στον Κόσμο - II

- Σελ.7-10: Χιλή
Σελ.11-14: Ουρουγουάη
Σελ.15-18: Ιρλανδία
Σελ.19-21: Ιταλία

- Σελ.22: Το Ons Geld στο Ολλανδικό Κοινοβούλιο
Σελ.23: Πρόταση #5: Για το ρόλο του Προέδρου τ.Δ.
Σελ.24: ΑΠΟΨΕΙΣ
Σελ.25: ΒΙΒΛΙΟ
Σελ.26-27: 5 νέες Πρωτοβουλίες Ευρωπαίων Πολιτών για το 2016
Σελ.28: Τι είναι το “European Citizens' Initiative - ECI”;
Σελ.29: “Υποστηρίζω κι ΕΓΩ!” - Δημοψηφίσματα με πρωτοβουλία πολιτών
Σελ.30: Έντυπο Υποστήριξης

Η ομάδα “**ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ & ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ**” στηρίζει την
καμπάνια υπέρ των Ευρωπαϊκών Πρωτοβουλιών Πολιτών
ECI CAMPAIGN: <http://www.citizens-initiative.eu/#home>

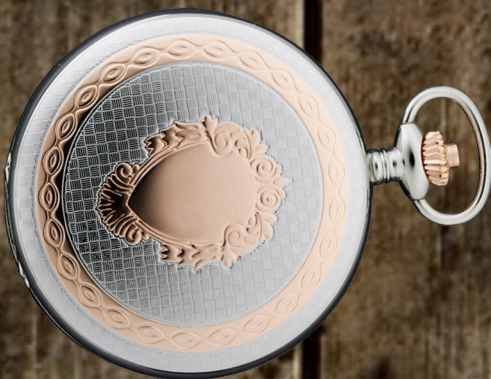

Ήδη, από το **2007** (προ κρίσης), **μόλις 38 στους 100 Έλληνες** εμπιστευόντουσαν την κυβέρνηση.

Το **2014** το ποσοστό της εμπιστοσύνης κατρακύλησε στο μισό, φτάνοντας τους **19 στους 100!**

Με απλά λόγια, η συντριπτική πλειοψηφία των Ελλήνων δεν εμπιστεύεται την κυβέρνηση της χώρας και αυτό δείχνει ξεκάθαρα πως το κοινοβουλευτικό (ούτε καν αντιπροσωπευτικό) πολιτικό μας σύστημα έχει αποτύχει παταγωδώς και είναι απόλυτα απαραίτητο να αλλάξει.

Μόνη λύση η δημοκρατία. Άμεση και άμεσα!

Ολλανδία: Κρίσιμο δημοψήφισμα για τις σχέσεις ΕΕ – Ουκρανίας

Δευτέρα, 11 Ιανουαρίου: Τα νέα είναι μάλλον άσχημα προς τα παρόν για το δημοψήφισμα στην Ολλανδία με αντικείμενο τη συνθήκη Ουκρανίας-ΕΕ, το οποίο είναι προγραμματισμένο για τον Απρίλιο του 2016. Φαίνεται ότι το “ΟΧΙ” προηγείται με μεγάλη διαφορά από το “ΝΑΙ”, αν και οι οργανωτές της καμπάνιας πιστεύουν ότι η ενημέρωση των πολιτών μπορεί να αλλάξει τα αποτελέσματα. Πρόβλημα αποτελεί ωστόσο ότι οι κυβερνητικοί υπουργοί δεν φαίνονται ιδιαίτερος θερμοί στην προοπτική να στηρίξουν με δημόσιες εμφανίσεις τη συμφωνία.

Με βάση τον νόμο, χρειάζεται συμμετοχή 30% για να καταστεί έγκυρο το Δημοψήφισμα.

Δημοψήφισμα BRExit: και το όνομα αυτού “Leave.Eu”

Τρίτη, 12 Ιανουαρίου: Άνοιξε η περίοδος ενημέρωσης του κοινού για της καμπάνιες του **Brexit** στη Μεγ. Βρετανία. Οι υποστηρικτές της εξόδου από την ΕΕ άνοιξαν την ιστοσελίδα τους, συλλέγουν διευθύνσεις **email** υποστηρικτών για το εβδομαδιαίο **newsletter** τους και δηλώνουν αισιόδοξοι για την έκβαση. Ιδρυτής της ιστοσελίδας είναι ο κ. **Aaron Banks** ο οποίος δήλωσε:

«Η θέση του Ηνωμένου Βασιλείου ως παγκοσμίου ηγέτη στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, δεν εξαρτάται από την ένταξη της στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Έξω από την ΕΕ, (η Μ. Βρετανία) θα είναι σε καλύτερη θέση να ανταγωνιστεί ανεπτυγμένες οικονομίες, όπως το Χονγκ Κονγκ και τη Σιγκαπούρη».

Η ιστοσελίδα βρίσκεται εδώ: <https://leave.eu/>

The logo for "LEAVE.EU". The word "LEAVE" is in large, bold, dark grey capital letters. A stylized Union Jack flag is integrated into the letter 'V'. To the right, ".EU" is written in smaller, dark grey capital letters.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ & ΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ

Το “**ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ**” ξεκίνησε στο πρώτο τεύχος του 2016 ένα πολιτικό οδοιπορικό στην Άμεση Δημοκρατία στον Κόσμο. Παρά τα πλήγματα που εξακολουθεί και δέχεται η Δημοκρατία σε πολλές περιοχές του πλανήτη – ακόμη και εντός της Ε.Ε. - η δυναμική ανάπτυξη των αμεσοδημοκρατικών θεσμών σε πολλές χώρες είναι γεγονός. Βέβαια, αυτή η πρόοδος δεν είναι ανεμπόδιστη, πολλές φορές δε είναι ανερευθρίαστα προσηματική. Παρόλα αυτά, είναι γεγονός ότι υπάρχει, εξαπλώνεται και δυναμώνει.

Γνωρίζοντας τους αμεσοδημοκρατικούς θεσμούς άλλων κρατών μπορούμε να διαπιστώσουμε τους τρόπους με τους οποίους επιχείρησαν να δώσουν απαντήσεις στο αίτημα για περισσότερη και ποιοτικότερη συμμετοχή των πολιτών στη διαχείριση της εξουσίας, αλλά και τα τεχνάσματα ή τα εμπόδια με τα οποία κάποιες “αντιπροσωπευτικές αρχές” προσπάθησαν (και προσπαθούν) να μειώσουν την εξουσία που θα παραχωρήσουν.

Το αφιέρωμα ξεκίνησε τον Ιανουάριο με παραδείγματα ευρωπαϊκών χωρών. Στο παρόν τεύχος συνεχίζεται με χώρες της Λατινικής Αμερικής, την Ιρλανδία και την Ιταλία, για να ολοκληρωθεί στο επόμενο τεύχος με παραδείγματα από πολιτείες των ΗΠΑ και από τη Ν. Ζηλανδία.

Ιστορική αναδρομή

Η κεντρική και βόρεια Χιλή αποικήθηκαν τον 16ο αιώνα από τους Ισπανούς που αντικατέστησαν την κυριαρχία των Ίνκας στην περιοχή. Ωστόσο η νότια Χιλή παρέμεινε ανεξάρτητη, υπό τον έλεγχο των αυτόνομων Μαπούτσε. Το 1818 η Χιλή απέκτησε την ανεξαρτησία της από την Ισπανία, αλλά η αντίσταση των Μαπούτσε δεν κάμφθηκε παρά μόνο το 1880. Την ίδια εποχή αποκτά και τη “Βόρεια Περιοχή” μετά τον πόλεμο με τη Βολιβία και το Περού και η Χιλή πήρε τη σημερινή της μορφή.

Ο 20ος αιώνας χαρακτηρίστηκε κυρίως από την οξεία αντιπαράθεση μεταξύ της Δεξιάς και της Αριστεράς στις δεκαετίες του '60 και '70. Τελικά, το 1973 η αριστερή κυβέρνηση του **Σαλβαδόρ Αλιέντε** ανατρέπεται από τον στρατηγό **Αουγκούστο Πινοςέτ** και εγκαθίσταται Χούντα που διοικείται από τους αρχηγούς των ενόπλων δυνάμεων και τον αρχηγό των καραμπινιέρων.

Χιλή: Το προεδρικό δημοψήφισμα του 1988 και το ΟΧΙ που συγκλόνισε τον κόσμο

του Χ. Δαγρέ

Το Προεδρικό Δημοψήφισμα του 1988

Το 1980, εν μέσω της δικτατορίας του Πινοςέτ, έγινε συνταγματική αναθεώρηση [1] που προέβλεπε ότι το 1988 θα γινόταν προεδρικό «δημοψήφισμα» με έναν μόνο υποψήφιο. Η 4μελής Χούντα που κυβερνούσε θα επέλεγε έναν υποψήφιο και είτε οι πολίτες θα τον απέρριπταν ή θα γινόταν υπερψηφίζονταν για προεδρική θητεία 8 ετών.

Το δημοψήφισμα όντως πραγματοποιήθηκε, στις 5 Οκτωβρίου, με μόνο υποψήφιο τον Πινοςέτ [2], και – παρά τις περί του αντιθέτου προβλέψεις – το “ΟΧΙ” κέρδισε με 56% (περίπου 4 εκατ. ψήφοι) οδηγώντας έτσι στον τερματισμό της 16χρονης δικτατορίας. Τον Δεκέμβριο του 1989, σύμφωνα με την πρόβλεψη του δημοψηφίσματος έγιναν βουλευτικές εκλογές. Πρόεδρος εξελέγη ο Χριστιανοδημοκράτης **Patricio Aylwin**, ο οποίος ανέλαβε την εξουσία τον Μάρτιο του 1990.

Οι εκλογικοί κατάλογοι

Η **Cívitas**, ήταν από τις κυριότερες μη-κομματικοποιημένες οργανώσεις πολιτών που σήκωσαν το βάρος της καμπάνιας για την επανεγγραφή των πολιτών στους εκλογικούς καταλόγους. Ο Πινοςέτ είχε καταργήσει το προηγούμενο εκλογικό σύστημα και δημιούργησε νέο, βασισμένο στις ταυτότητες. Με τη νέα διαδικασία απαιτούνταν 5 δολάρια ανά πολίτη για την έκδοση ταυτότητας πριν την εγγραφή στους καταλόγους.

Τα ερωτήματα του Δημοψηφίσματος:

Ναι: Εγκρίνεται ο προτεινόμενος υποψήφιος. Ο Πινοςέτ αναλαμβάνει στις 11 Μαρτίου 1989 για 8ετή θητεία και οι κοινοβουλευτικές εκλογές θα γίνουν 9 μήνες μετά την ορκωμοσία του. Η Χούντα συνεχίζει να ασκεί νομοθετική εξουσία μέχρι να αναλάβει το Κοινοβούλιο στις 11 Μαρτίου 1990.

Όχι: Απορρίπτεται ο προτεινόμενος υποψήφιος. Ο Πινοςέτ και η Χούντα παραμένουν στην εξουσία για ένα χρόνο. Προεδρικές και Κοινοβουλευτικές εκλογές προγραμματίζονται να γίνουν 3 μήνες πριν τη λήξη της θητείας του Πινοςέτ. Ο νέος Πρόεδρος και το Κοινοβούλιο θα αναλάβουν στις 11 Μαρτίου 1990.

Ηγετικό ρόλο στην οργάνωση έπαιξε η **Monica Jimenez**, κοσμήτωρας της Σχολής Κοινωνικών Έργων του Καθολικού Πανεπιστημίου. Η Cívitas κατέστρωσε ένα μη-κομματικοποιημένο πρόγραμμα για την εκπαίδευση των πολιτών στο εκλογικό σύστημα, και παράλληλα ξεκίνησε καμπάνια αφενός για να πείσει τους πολίτες ότι η ψήφος τους θα καταμετρηθεί δίκαια, αφετέρου δε για να τους βοηθήσει με την εγγραφή στους καταλόγους. Το καθεστώς του Πινοςέτ προσπάθησε να περιορίσει το έργο της βάζοντας εμπόδια στις δημόσιες ανακοινώσεις της και τις τηλεοπτικές διαφημίσεις.

Πριν το δημοψήφισμα έγινε ένα γεγονός που έμελλε να έχει κομβική σημασία στην προεκλογική πορεία. Σε δημόσια ομιλία του ο **Ricardo Lagos**, πρόεδρος του κεντροαριστερού **PPD**, απευθύνθηκε άμεσα στον Πινοσέτ, υψώνοντας το δάχτυλο: «Σε κατηγορώ Πινοσέτ για όλα τα χρόνια βασανισμών, φόνων και βίας. Σε κατηγορώ για απόκρυψη της αλήθειας». Ήταν η πρώτη φορά που κάποιος κατηγορούσε άμεσα και ανοιχτά τον Πινοσέτ. Κάτι έδειχνε να αλλάζει. Μετά τη δήλωση αυτή τα κόμματα της αντιπολίτευσης που συμμετείχαν στο δημοψήφισμα και η καμπάνια της **Cívitas** άρχισαν να έχουν αποτελέσματα. Οι πολίτες εγγράφονταν μαζικά στους εκλογικούς καταλόγους. Τελικά εγγράφηκαν 7.4 εκατομμύρια πολίτες από τους οποίους ψήφισε το 97.5%.

Τρεις μήνες πριν την ψηφοφορία συνέβη ένα δεύτερο κομβικό γεγονός. Το Ανώτατο Δικαστήριο, διορισμένο από τον Πινοσέτ, απεφάνθη ότι οι προεκλογικοί κανονισμοί της Χούντας δεν πληρούσαν τα κριτήρια ισονομίας και ισότητας και χρειάζονταν βελτίωση. Για παράδειγμα, οι κανονισμοί προέβλεπαν αρχικά ότι η αντιπολίτευση θα είχε τηλεοπτικό χρόνο για μόλις μερικά λεπτά, μετά τα μεσάνυχτα. Με την απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου απαιτήθηκε να αλλάξουν οι κανονισμοί και να δοθεί ισότιμη πρόσβαση στην τηλεόραση.

Πλέον, υπήρχαν απτά δείγματα ότι η διαδικασία θα διεξάγονταν με στοιχειωδώς δημοκρατικούς όρους και υπήρχε αισιοδοξία για το αποτέλεσμα. Η αντιπολίτευση σχημάτισε συνασπισμό 18 κομμάτων υπό την ονομασία **Coordinadora**. Τα συντηρητικά κόμματα δεν συμμετείχαν αλλά κάποια στήριξαν την καμπάνια του "ΟΧΙ".

Το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος φαίνεται να αιφνιδίασε τον Πινοσέτ. Σχεδόν μέχρι τέλους φαινόταν σίγουρος για την επικράτηση του. Σ' αυτό ίσως έπαιξαν ρόλο και οι δημοσκοπήσεις που μάλλον ήταν αναποτελεσματικές. Οι πολίτες έδιναν άλλες απαντήσεις από αυτό που σκέφτονταν πραγματικά εξαιτίας της έλλειψης εμπιστοσύνης. Η επικοινωνιακή στρατηγική του κινήθηκε στο ίδιο ύφος, προσπαθώντας να περάσει το μήνυμα ότι "μετά απ' αυτόν, το χάος". Ωστόσο, ήταν φανερό πλέον ότι υπό αυτόν η χώρα ήταν βαθιά διχασμένη και οδηγούνταν σε ακυβερνησία, ενώ πλέον οι πολίτες αντιμετώπιζαν ως ρεαλιστικό ενδεχόμενο τη διεξαγωγή ελεύθερης ψηφοφορίας (υπό το βλέμμα εκατοντάδων ανεξάρτητων παρατηρητών), την καταψήφιση του

Πινοσέτ και την επαναφορά της Δημοκρατίας. Σύμφωνα με αμερικάνικες πηγές, ήδη από τις 29 Σεπτεμβρίου φαινόταν ότι το ΟΧΙ είχε πλέον το προβάδισμα.

Το τελευταίο κόλπο (;)

Λίγες ημέρες πριν το δημοψήφισμα διακινήθηκαν πληροφορίες πως ο Πινοσέτ σχεδίαζε, σε περίπτωση αποτυχίας, να πραγματοποιήσει ένα νέο μίνι πραξικόπημα το βράδυ της ψηφοφορίας. Σύμφωνα με τις πληροφορίες, θα υπήρχε κάποιο βίαιο χτύπημα που είτε θα αποδίδονταν στην αριστερά ή θα επεδίωκε να προκαλέσει την αντίδραση της. Στόχος ήταν να υπάρξει κλιμάκωση, χωρίς να μπορεί να αποκλειστεί μαζική αντίδραση και αιματοχυσία, που θα προκαλούσε την επέμβαση του στρατού. Αυτό θα δικαιολογούσε την ακύρωση της ψηφοφορίας και την επ' αόριστο αναβολή της, ως έσχατο μέτρο άμυνας του καθεστώτος. Οι πληροφορίες αυτές μεταφέρθηκαν στον Αμερικανό Πρέσβη **Harry Barnes** που ενημέρωσε άμεσα την κυβέρνηση των ΗΠΑ, προειδοποιώντας ότι το ενδεχόμενο είναι πραγματικό.

Σύμφωνα με το τηλεγράφημα του ήταν «ξεκάθαρη η αίσθηση ότι ο Πινοσέτ ήταν αποφασισμένος να χρησιμοποιήσει βία, οποιασδήποτε έντασης θα θεωρούνταν απαραίτητη, αρκεί να διατηρηθεί στην εξουσία». Όπως φαίνεται, υπήρχε τόσο παρασκηνιακή όσο και δημόσια έκφραση της ανησυχίας των ΗΠΑ για τέτοιο ενδεχόμενο, με αποκορύφωμα τη δημόσια δήλωση δύο μέρες πριν την ψηφοφορία ότι εξετάζουν αξιόπιστες πληροφορίες που θέλουν τη Χιλιανή κυβέρνηση να συζητά ακύρωση ή αναβολή του δημοψηφίσματος.

Η ψηφοφορία

Μετά το τέλος της ψηφοφορίας η νύχτα ήταν φορτισμένη. Η κρατική τηλεόραση, μετά από μία αναγγελία στις 7 το απόγευμα ότι προηγείται το “ΝΑΙ” διέκοψε τις ενημερώσεις και πρόβαλε τηλεοπτικές σειρές. Γύρω στις 11 το βράδυ υπήρξε η πρώτη δήλωση σε ένα κανάλι της Καθολικής Εκκλησίας, από ένα πολιτικό που υποστήριζε το “ΝΑΙ”, ότι το “ΟΧΙ” μάλλον κερδίζει, αλλά πέρα από αυτό ουδέν, ειδικά στην κρατική τηλεόραση. Σύμφωνα με κάποιες πληροφορίες, ο Πινοσέτ υπολόγιζε ότι με την ανακοίνωση πως το ΝΑΙ προηγείται, θα έβγαιναν στους δρόμους οι υποστηρικτές του για να πανηγυρίσουν, αυτό θα προκαλούσε την αντίδραση της αντιπολίτευσης και θα ξεσπούσαν ταραχές. Φαίνεται ότι το σχέδιο κόλλησε στην άρνηση του αρχηγείου των καραμπινιέρων να άρει την απαγόρευση για συγκεντρώσεις.

Εθνικό Χιλιανό Δημοψήφισμα 1988

	Ψήφοι	%
✓ ΝΑΙ	3,119,110	44.01%
✗ ΟΧΙ	3,967,569	55.99%
Έγκυρα	7,086,679	97.72%
Άκυρα / Λευκά	165,254	2.28%
Σύνολο	7,251,933	100.00%
Συμμετοχή	97.53%	
Εγγεγραμμένοι	7,435,913	

Αργότερα το βράδυ η τηλεόραση έδειξε στιγμιότυπα από την προσέλευση των υπολοίπων ηγετικών στελεχών της Χούντας – δηλαδή των αρχηγών του Ναυτικού, της Αεροπορίας και των Καραμπινιέρων – για να συναντήσουν τον Πινοσέτ στο *La Moneda*, το Προεδρικό Μέγαρο. Τότε, ο **Fernando Mattei**, αρχηγός της Αεροπορίας απάντησε σε ερώτηση δημοσιογράφου για το τι συμβαίνει λέγοντας ότι «πιστεύω ότι το “ΟΧΙ” νίκησε». Η δήλωση αυτή, φυσικά, δεν άρεσε στον Πινοσέτ.

Αργότερα, ο Mattei φέρεται να δήλωσε σε Αμερικάνους διπλωμάτες ότι κατά τη συνάντησή τους ο Πινοσέτ πρότεινε να παρατείνουν την κατάσταση εκτάκτου ανάγκης, δηλαδή να ακυρώσουν κατ' ουσία το δημοψήφισμα. Φαίνεται ότι είχε έτοιμο και το κείμενο με το οποίο θα έδινε διαταγή στον στρατό να καταλάβει την πόλη αλλά οι άλλοι τρεις, με πρώτο τον Mattei, αρνήθηκαν κατηγορηματικά, κάτι που ήταν αδιανόητο πριν μερικούς μήνες. Ήταν φανερό ότι πλέον ο Πινοσέτ απώλεσε οριστικά την δυνατότητα, που είχε για 16 χρόνια, να ορίζει τις εξελίξεις.

Η συνέχεια και το τέλος του Πινοσέτ

Ο χιλιανός λαός αντιμετώπισε με ανακούφιση το αποτέλεσμα. Πέρασαν κάποιες ώρες που ο χρόνος έμοιαζε να είχε παγώσει, χωρίς ενημέρωση, με τον Πινοσέτ και κάποιους γύρω του, να μετράνε τις πιθανότητες για εκτροπή που πιθανόν να οδηγούσε σε ένα νέο γύρο βίας και κοινωνικής σύγκρουσης. Η παραδοχή του Mattei και άλλων υποστηρικτών της Χούντας ότι το “ΟΧΙ” κέρδισε ήταν μια σημαντική ιστορική καμπή στην πορεία της Χιλής προς τη Δημοκρατία. Ωστόσο, ακόμη και μετά τις εκλογές του 1989 η σκιά του Πινοσέτ έπεφτε βαριά στο πολίτευμα. Το Σύνταγμα του έβαζε αρκετούς περιορισμούς στην κυβέρνηση, μεταξύ των οποίων το διορισμό μέρους του Κοινοβουλίου και την αδυναμία του Προέδρου να αλλάξει τον Αρχηγό των Ενόπλων Δυνάμεων.

Ο Α. Πινοσέτ συνέχισε να είναι Αρχηγός του Γενικού Επιτελείου μέχρι τον Μάρτιο του 1998 οπότε με βάση το Σύνταγμα του 1980 έγινε ισόβιος Γερουσιαστής. Το 1998 συνελήφθη στο Λονδίνο με διεθνές ένταλμα για παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Χιλή αλλά αφέθηκε ελεύθερος για λόγους υγείας το 2000 οπότε και επέστρεψε στη Χιλή για να τεθεί σε κατ' οίκον περιορισμό το 2004 από Χιλιανό δικαστή. Τελικά δεν δικάστηκε ποτέ, καθώς πέθανε το Δεκέμβριο του 2006.

Η ταινία

Η ιστορία του δημοψηφίσματος του 1988 παρουσιάζεται στη Χιλιανή ταινία “NO” του **Pablo Larraín**, η οποία ήταν υποψήφια για το όσκαρ καλύτερης ξενόγλωσσης ταινίας το 2012. Η ταινία παρακολουθεί τη ζωή ενός διαφημιστή, του **René** (Gael García Bernal), και τις σχέσεις του με διάφορους ανθρώπους όπως τον εργοδότη του, κάποιους φίλους και τη γυναίκα του σε διάσταση **Verónica** (Antonia Zegers). Η Verónica εκφράζει την σκληροπυρηνική πλευρά της αντιπολίτευσης, δύσπιστη απέναντι στη διαδικασία, χωρίς ελπίδα πως κάτι μπορεί να αλλάξει και που θεωρεί ότι η συμμετοχή «νομιμοποιεί» το καθεστώς.

Τελικά, ο René παρακινημένος από ένα φίλο συμμετέχει στην καμπάνια του “OXI” - σύμφωνα με το σενάριο πρότεινε το σύμβολο του ουράνιου τόξου και τη δομή της τηλεοπτικής καμπάνιας.

Ενώ τα στελέχη της αντιπολίτευσης προτείνουν μια καθαρά πολιτική καμπάνια με επίκεντρο τους εκτελεσμένους, τα βασανιστήρια και τα εγκλήματα του καθεστώτος ο ίδιος αντιπροτείνει – και τελικά πετυχαίνει – κάτι “περισσότερο ευχάριστο”, όπως ανθρώπους που χορεύουν και τραγουδούν, άλογα να καλπάζουν, ηλιαχτίδες και ένα ευχάριστο μουσικό **jingle**. Η ιστορία εμπεριέχει και μια αίσθηση ειρωνείας καθώς ένα καθεστώς που συνδέθηκε με την εφαρμογή αυστηρών νεοφιλελεύθερων πολιτικών και την ανοιχτή συνεργασία με τα “παιδιά του Σικάγο” τελικά ηττήθηκε με τη χρησιμοποίηση των ίδιων του των εργαλείων, δηλαδή των εύληπτων και ευχάριστων διαφημιστικών, τηλεοπτικών σποτ.

Βέβαια, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η ταινία είναι μυθοπλασία και όχι ιστορική αναπαράσταση των γεγονότων, όπως θυμίζει ο **Genaro Arriagada**, ο πραγματικός επικεφαλής της καμπάνιας, ο οποίος χαρακτηρίζει την ταινία “υπεραπλουστευτική” καθώς δεν παρουσιάζει την εκτεταμένη οργανωτική δουλειά που απαιτήθηκε σε όλα τα επίπεδα, όχι μόνο το διαφημιστικό. Ο Arriagada είχε ζητήσει τη βοήθεια του **Frank Greer** και της 24χρονης τότε **Annie Burns** του αμερικάνικου γραφείου πολιτικής διαφήμισης **GMMB**. Ο Greer συμμετείχε και στη δημιουργική ομάδα που υλοποίησε την απόφαση να δοθεί θετική χροιά στη διαφημιστική καμπάνια του ΟΧΙ, τα τηλεοπτικά σποτ να έχουν «κάτι νέο και φρέσκο» και το τελικό μήνυμα να προσφέρεται ώστε ο πολίτης να μπορεί να ταυτιστεί με αυτό και να αισθάνεται ασφαλής.

Σημειώσεις:

[1] Η συνταγματική αναθεώρηση έγινε αποδεκτή με δημοψήφισμα στο οποίο συγκέντρωσε 67% των ψήφων αλλά η όλη διαδικασία χαρακτηρίστηκε από ανεξάρτητους παρατηρητές από εξαιρετικά αντικανονική έως εντελώς χαλκευμένη.

[2] Η υποψηφιότητα του ανακοινώθηκε στις 30 Αυγούστου 1988.

Πηγές

- (1) **Chile**. Wikipedia. <https://en.wikipedia.org/wiki/Chile>
- (2) **Chilean national plebiscite, 1988**. Wikipedia. https://en.wikipedia.org/wiki/Chilean_national_plebiscite,_1988
- (3) **OSCARS: DECLASSIFIED DOCUMENTS TELL HISTORY BEHIND BEST FOREIGN FILM NOMINATION, "NO"**. The National Security Archive [Electronic Briefing Book No. 413]. <http://nsarchive.gwu.edu/NSAEBB/NSAEBB413/>
- (4) **Ways To Win: “A Good Day to Die Hard” and “NO”** του Antony Lane. New Yorker. <http://www.newyorker.com/magazine/2013/02/25/ways-to-win>

Ιστορικό Σημείωμα

Η Ουρουγουάη, επισήμως Ανατολική Δημοκρατία της Ουρουγουάης, βρίσκεται στο νοτιοανατολικό τμήμα της Νοτίου Αμερικής, καλύπτει έκταση 176.220 τ. χιλιομέτρων (Ελλάδα 131.957 τ.χλμ.) κι έχει πληθυσμό 3.286.314 κατοίκων (Ελλάδα γύρω στα 11.000.000).

Από τις αρχές του 16ου αιώνα, Ισπανοί και Πορτογάλοι άποικοι επέβαλλαν σταδιακά την παρουσία τους στους ινδιάνους εποίκους της περιοχής, ενώ η Ουρουγουάη αναγνωρίστηκε από την Βραζιλία ως ανεξάρτητο κράτος το 1828 και θέσπισε το πρώτο της Σύνταγμα το 1830.

Η οικονομία της χαρακτηρίζεται από εξαγωγή γεωργικών προϊόντων, καλά εκπαιδευμένο εργατικό δυναμικό, ανεπτυγμένο τομέα βιομηχανίας και υψηλά επίπεδα κοινωνικών δαπανών.

Θεωρείται πολιτικά και οικονομικά σταθερή σε σχέση με τις άλλες χώρες της Λατινικής Αμερικής και το πολίτευμά της ορίζεται ως προεδρική αντιπροσωπευτική δημοκρατία.

Ουρουγουάη: Αμεσοδημοκρατική όαση σταθερότητας στη Ν. Αμερική

της Ν. Καραμπάτσου

Το Σύνταγμα της Ουρουγουάης προβλέπει τις εξής μορφές δημοψηφισμάτων.

1) Δημοψήφισμα με πρωτοβουλία πολιτών ή λαϊκό δημοψήφισμα (Popular or citizen-initiated referendum [PCR])

Η πρόταση γίνεται από τους πολίτες, με ελάχιστο όριο το 25% του εκλογικού σώματος, εντός ενός έτους από την στιγμή που ο νόμος τίθεται σε ισχύ. Σκοπός του είναι η κατάργηση-ακύρωση του νόμου.

Οι εξαιρέσεις ως προς το περιεχόμενο του αιτήματος αφορούν: α) ανάκληση νόμων περί επιβολής φόρων και β) θέματα που εμπίπτουν στην "αποκλειστική πρωτοβουλία της εκτελεστικής εξουσίας."

Το αίτημα των πολιτών εγκρίνεται από τις αρχές και διενεργείται δημοψήφισμα σε εθνικό επίπεδο.

Δεν υπάρχουν όρια συμμετοχής, αποδοχής ή γεωγραφικής κατανομής.

Η ψηφοφορία είναι υποχρεωτική και το αποτέλεσμα της δεσμευτικό.

2) Πρωτοβουλία πολιτών με αντιπρόταση αρχών (Popular or citizens initiative and authorities counter-proposal [PCI+])

Η πρόταση γίνεται από τους πολίτες, με ελάχιστο όριο το 10% του εκλογικού σώματος με συλλογή υπογραφών. Σκοπός του είναι η τροποποίηση-μεταρρύθμιση του Συντάγματος.

Οι αρχές οφείλουν να δεχτούν το αίτημα των πολιτών και να υποβάλουν αντίστοιχη πρόταση πάνω στο θέμα του αιτήματος, οπότε και θα διεξαχθεί δημοψήφισμα σε εθνικό επίπεδο για τις δύο προτάσεις.

Το όριο συμμετοχής αφορά στο 35% του εκλογικού σώματος. Το όριο αποδοχής αφορά στην απόλυτη πλειοψηφία.

Δεν υπάρχει όριο γεωγραφικής κατανομής.

Η ψηφοφορία είναι υποχρεωτική και το αποτέλεσμα της δεσμευτικό.

3) Υποχρεωτικό δημοψήφισμα (Obligatory referendum [LOR])

Η πρόταση γίνεται από τις αρχές (εκτός του προέδρου) με επάρκεια των 2/5 (μειοψηφία) της Ολομέλειας (**General Assembly**)

Σκοπός του είναι η τροποποίηση-μεταρρύθμιση του Συντάγματος.

Η πρόταση εγκρίνεται από την προεδρική αρχή και διενεργείται δημοψήφισμα σε εθνικό επίπεδο.

Το όριο συμμετοχής αφορά στο 35% του εκλογικού σώματος. Το όριο αποδοχής αφορά στην απόλυτη πλειοψηφία

Δεν υπάρχει όριο γεωγραφικής κατανομής.

Η ψηφοφορία είναι υποχρεωτική και το αποτέλεσμα της δεσμευτικό.

Αμεσοδημοκρατικοί μηχανισμοί στην Ουρουγουάη

Αρκετές χώρες της Λατινικής Αμερικής (π.χ. Βενεζουέλα, Παραγουάη, Κολομβία) ενσωμάτωσαν αμεσοδημοκρατικούς μηχανισμούς στα αναθεωρημένα, μέσα στη δεκαετία του 1990, Συντάγματά τους, με κύριους σκοπούς την ενίσχυση της ελλειμματικής έως τότε πολιτικής εκπροσώπησης και την σταθεροποίηση του δημοκρατικού καθεστώτος σε περιόδους κρίσης. Ωστόσο, η χρήση των μηχανισμών αυτών παραμένει περιορισμένη.

Η Ουρουγουάη αποτελεί εξαίρεση, αφού ήδη από το πρώτο μισό του 20ού αιώνα συνδυάζει στοιχεία αντιπροσωπευτικής και άμεσης δημοκρατίας στην διακυβέρνησή της. Το υποχρεωτικό δημοψήφισμα (**LOR**) κατοχυρώθηκε συνταγματικά, μαζί με την πρωτοβουλία πολιτών με αντιπρόταση αρχών (**PCI+**) το 1934, όμως είχε ήδη χρησιμοποιηθεί από το 1917. Από το 1967 επιτράπη συνταγματικά και το λαϊκό δημοψήφισμα (**PCR**) για ανάκληση νόμων.

Μιλάμε, στην ουσία, για περίπου 20 δημοψηφίσματα που έλαβαν χώρα στην Ουρουγουάη από το 1917 έως και σήμερα, με τα περισσότερα να διενεργούνται ταυτόχρονα με τις προεδρικές ή εθνικές εκλογές.

Το έδαφος για την αμεσοδημοκρατικοποίηση της Ουρουγουάης προετοίμασαν ο **Jose Batlle y Ordóñez** που διετέλεσε πρόεδρος για 2 τετραετίες (1903-1907, 1911-1915), καθώς και κάποιοι άλλοι πολιτικοί, οι οποίοι επηρεάστηκαν από την πολιτική διακυβέρνηση ευρωπαϊκών χωρών, όπως η Γαλλία και η Ελβετία.

Το μεταρρυθμιστικό πολιτικό σχέδιο του Battle υπήρξε ριζοσπαστικό για την εποχή και πυροδότησε μια 30ετή αναθεωρητική πολιτική διαδρομή με στόχο την ενδυνάμωση της λαϊκής κυριαρχίας απέναντι σε ολιγαρχικές ή δόλιες πρακτικές άσκησης εξουσίας. Παρόλα αυτά, υπήρξαν κατά καιρούς και μικροκομματικά συμφέροντα που εξυπηρετήθηκαν με τη χρήση των θεσμών της άμεσης δημοκρατίας.

Το 1917, λοιπόν, πραγματοποιήθηκε το πρώτο ad hoc υποχρεωτικό δημοψήφισμα για την έγκριση του Συντάγματος από τους πολίτες, όπου αποφασίστηκε ο διαμοιρασμός της εκτελεστικής εξουσίας ανάμεσα στον Πρόεδρο και το Εθνικό Συμβούλιο Διαχείρισης (**Colegiado**), ο διαχωρισμός εκκλησίας-κράτους, η δημιουργία εθνικού δημοτολογίου αρρένων, η επικύρωση της μυστικότητας της ψήφου κ.ά. Η απόφαση τέθηκε σε ισχύ, αφού εγκρίθηκε από την Γερουσία, το 1919. (NAI 95,15%, συμμετοχή 38,20%)

Το 1934 ακολούθησε νέο ad hoc δημοψήφισμα, όπου υπερψηφίστηκε η κατάργηση του Εθνικού Συμβουλίου Διαχείρισης και η επαναφορά του προεδρικού συστήματος, η δημιουργία Υπουργικού Συμβουλίου, η αλλαγή της εκπροσώπησης στην Γερουσία και η ενσωμάτωση συνταγματικών δημοψηφισμάτων. Συγκεκριμένα, θεσπίστηκαν οι μηχανισμοί της πρωτοβουλίας πολιτών με αντιπρόταση αρχής, το υποχρεωτικό δημοψήφισμα, ενώ ενισχύθηκε ο ρόλος της λαϊκής έγκρισης για νέα ψηφίσματα και νέους αξιωματούχους. (NAI 97,75%, συμμετοχή 56,34%)

Έπονται το διπλό υποχρεωτικό δημοψήφισμα του 1938, τα δημοψηφίσματα των ετών 1942, 1946, 1950, 1951, 1958 και 1962, όπου σε όλα υπερψηφίστηκαν ή καταψηφίστηκαν προτάσεις για αναθεώρηση του Συντάγματος. Όπως, για παράδειγμα, στο υποχρεωτικό δημοψήφισμα του 1951 όπου επανιδρύθηκε το Εθνικό Συμβούλιο Διαχείρισης (**Colegiado**).

Έτσι ερχόμαστε στο δημοψήφισμα με αντιπρόταση αρχής του 1966, όπου ετέθησαν τέσσερις προτάσεις προς ψήφιση, τρεις από πολιτικά κόμματα και μία από το Γενικό Συμβούλιο με αποτέλεσμα την καθαίρεση του **Colegiado** και την επάνοδο του προεδρισμού.

Η Ουρουγουάη βρίσκεται ήδη σε κατάσταση πολιτικής κρίσης κατά τη διεξαγωγή του δημοψηφίσματος (popular initiative) του 1971, όπου καταψηφίστηκαν δύο προτάσεις: α) η δυνατότητα άμεσης επανεκλογής του προέδρου και β) η υποχρεωτική παραίτησή του σε περίπτωση παράνομης δραστηριότητας κυβερνητικών στελεχών.

Η πολιτικοοικονομική κρίση οδήγησε στο στρατιωτικό πραξικόπημα του 1973 και την επιβολή πολιτικής-στρατιωτικής δικτατορίας μέχρι το 1985. Εν μέσω δικτατορίας, λοιπόν, το 1980, το στρατιωτικό καθεστώς έθεσε σε ad hoc δημοψήφισμα καταστατικό ενίσχυσης της εξουσίας του σε σχέση με το ήδη υπάρχον Σύνταγμα, (νομιμοποίηση του νέου ρόλου του Εθνικού Συμβουλίου Ασφαλείας με ταυτόχρονη αποδυνάμωση του ρόλου του Κοινοβουλίου και των πολιτικών κομμάτων), που καταψηφίστηκε. (ΟΧΙ 57,20%, συμμετοχή 86,86%)

Το λαϊκό δημοψήφισμα (**PCR**) χρησιμοποιήθηκε στην ουσία μετά την επαναδημοκρατικοποίηση της Ουρουγουάης, και μάλιστα παρουσιάστηκαν διαχειριστικές επιπλοκές στην συλλογή υπογραφών με σκοπό την άρση του νόμου περί αμνηστείας για την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων επί δικτατορίας (1973-1985). Τότε εφαρμόστηκε νέος μηχανισμός όπου το 0,5% (δλδ, >12.000 υπογραφές) του εκλογικού σώματος έχει το δικαίωμα νομοθετικής πρότασης στο Εκλογικό Συμβούλιο η οποία, αν σε δύο προδημοψηφισματικές κλητεύσεις μέσα σε έναν χρόνο υπερψηφιστεί από το 25% των πολιτών, τίθεται σε δημοψήφισμα.

Το εργαλείο των προδημοψηφισμάτων αποδείχτηκε ακριβή, πολύπλοκη, χρονοβόρα κι αντιφατική μέθοδος και το 2000 μεταβλήθηκε ο παραπάνω νόμος ως εξής: το 2% των εγγεγραμμένων ψηφοφόρων καταθέτουν αίτημα προδημοψηφίσματος μέσα σε 150 μέρες από την δημοσιοποίηση του υπόψιν νομοσχεδίου και αν το αίτημα υποστηριχθεί από το 25% των πολιτών, προκηρύσσεται δημοψήφισμα μέσα σε 120 μέρες.

Οι αιτούντες πρέπει να είναι ταυτοποιήσιμοι πολίτες και να παραδώσουν την πρόταση γραπτώς στο Εκλογικό Συμβούλιο με υπογραφή, αποτύπωμα του δεξιού αντίχειρα, διεύθυνση και αριθμό-σειρά δημοτολογίου. Θεωρούνται εγγυητές στην επικοινωνία του αιτήματος για δημοψήφισμα και όχι εκπρόσωποι-αναθέτες όπως στην Ελβετία και ως εκ τούτου δεν έχουν το δικαίωμα να άρουν τη διαδικασία μετά την επίσημη γνωστοποίηση στις αρχές.

Μετά την δικτατορία, λοιπόν, έχουμε τα δύο δημοψηφίσματα του 1989, όπου υπερψηφίστηκε η κατάργηση του νόμου περί αμνήστευσης των στρατιωτικών και αστυνομικών της χούντας (λαϊκό δημοψήφισμα με συμμετοχή 87,8% και ΝΑΙ: 55,95%) κι εγκρίθηκε η αναπροσαρμογή των συντάξεων βάσει του πληθωρισμού (ΝΑΙ: 81,78%, συμμετοχή 88,67%).

Στο λαϊκό δημοψήφισμα του 1992, οι πολίτες ενέκριναν την κατάργηση του νόμου για την μερική ιδιωτικοποίηση κάποιων κρατικών εταιριών (π.χ. τηλεφωνία) με 72,55% ΝΑΙ και συμμετοχή 82,80%, ενώ στο υποχρεωτικό του 1994, απέρριψαν την συνταγματική μεταρρύθμιση για διαχωρισμό στις κάλπες εθνικών και δημοτικών εκλογών (ΟΧΙ: 68,92% με συμμετοχή 86,23%). Το 1994 διεξήχθη κι άλλο ένα δημοψήφισμα (popular initiative), όπου προωθήθηκε ο τερματισμός "κρυφών περικοπών" στις συντάξεις (ΝΑΙ: 69,16%, συμμετοχή: 91,40%) και καταψηφίστηκε η απόδοση του 27% του κρατικού προϋπολογισμού στην εκπαίδευση (ΟΧΙ: 67,42%, συμμετοχή: 91,50%).

Το υποχρεωτικό δημοψήφισμα του 1996, όπου εγκρίθηκαν κάποιες συνταγματικές μεταρρυθμίσεις για το εκλογικό σύστημα, ακολούθησαν τα λαϊκά δημοψηφίσματα με προδημοψηφισματικές κλητεύσεις του 1998, όπου απορρίφθηκαν δύο θέματα: α) ανάκληση του νόμου περί ενεργειακού πλαισίου και β) χρονική δυνατότητα στους εργαζομένους να διώκουν νομικά τους εργοδότες (μικρά ποσοστά συμμετοχής, 22,08 και 4,64% αντίστοιχα).

Στο διπλό δημοψήφισμα του 1999 καταψηφίστηκαν: α) η απαγόρευση σε δημοσίους υπαλλήλους να βάζουν υποψηφιότητα στις εκλογές (ΟΧΙ: 61,95%) και β) η οικονομική αυτονομία του δικαστικού κλάδου (ΟΧΙ: 56,92%, συμμετοχή: 91,77%).

Το λαϊκό δημοψήφισμα (με προδημοψήφισμα) του 2001 απέτρεψε την κατάργηση κάποιων άρθρων του Συντάγματος. Ενδιαφέρον έχει, επίσης η μόνη επιτυχής δημοψηφισματική "απειλή" (κατά τον **Altman**) του 2002, που οδήγησε στην ανάκληση νόμων από την κυβέρνηση, ενώ η ίδια είχε διακόψει τις διαδικασίες διεξαγωγής δημοψηφίσματος με αυτό το αίτημα.

Προχωρώντας στο 2003, το δημοψήφισμα με πρωτοβουλία πολιτών απέσυρε το νόμο περί άρσης του μονοπωλίου της κρατικής εταιρείας διαχείρισης καυσίμων **ANCAP** (ΝΑΙ: 63,72%, συμμετοχή: 83,40%) κι έναν χρόνο μετά, το 2004, έγινε συνταγματική κατοχύρωση του νερού ως βασικού ανθρώπινου δικαιώματος (ΝΑΙ: 64,61%, συμμετοχή: 89,61%).

Ακολούθησαν δύο υποχρεωτικά δημοψηφίσματα: 1) το 2010 οι πολίτες αρνήθηκαν στους Ουρουγουανούς της διασποράς το δικαίωμα του "εκλέγειν" (ΟΧΙ: 63,07%, συμμετοχή 89,85%) και ψήφισαν παράλληλα κατά της ακύρωσης του νόμου περί αμνηστίας, σε μια πρωτοβουλία με αντιπρόταση αρχής (ΟΧΙ: 52,64%) και 2) το 2014 καταψήφισαν την πρόταση εφαρμογής του νόμου περί εγκληματικής υπαιτιότητας από τα 18 στα 16 έτη (ΟΧΙ: 53,19%, συμμετοχή: 90,53%).

Από το 1978 μέχρι το 2007, το ποσοστό συμμετοχής των Ουρουγουανών σε αμεσοδημοκρατικές διαδικασίες ανέρχεται σε **87,40%**.

Το εργαλείο του δημοψηφίσματος μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σε τοπικό επίπεδο, για ανάκληση εντολών περιφερειακών οργάνων, ενώ χρηματοδοτείται αποκλειστικά από τους διοργανωτές και υποστηρικτές του. Περιορισμοί ή κανονισμοί που αφορούν στη διαφήμιση και την προπαγάνδα δεν αναφέρονται και υπάρχει ελευθερία προβολής των θέσεων στα μαζικά μέσα ενημέρωσης.

Οι μηχανισμοί άμεσης δημοκρατίας στην Ουρουγουάη, παρά την μεγάλη τους παράδοση, φαίνεται να λειτουργούν σε στενή συσχέτιση με τις κομματικές παρατάξεις που τους χρησιμοποιούν για να προωθήσουν ή να εμποδίσουν αλλαγές στο πολιτικό σύστημα. Άλλωστε, οι πολίτες τείνουν να προασπίζονται τις θέσεις των κομμάτων τους στα δημοψηφίσματα, χωρίς αυτό να αποτελεί απαραίτητο κανόνα. Κάθε ναι ή όχι είναι συνισταμένη πολλών οικονομικών, κοινωνικών, ατομικών και άλλων παραγόντων σε μια δεδομένη χρονική στιγμή ή περίοδο.

Πηγές:

- <https://en.wikipedia.org/wiki/Uruguay>
- <http://www.direct-democracy-navigator.org/countries/uruguay/national>
- https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Referendums_in_Uruguay
- Direct Democracy Worldwide του David Altman, |2011 Cambridge University Press
- Direct Democracy-The International IDEA Handbook, International Institute for Democracy and Electoral Assistance, 2008

Ιστορικό Σημείωμα

Η Ιρλανδία, γνωστή και ως Έιρε (**Éire**), είναι μεγάλο νησί της ΒΔ Ευρώπης. Πρωτοκατοικήθηκε περίπου το 8.000 π.Χ. από φυλές τροφосуλλεκτών, που εγκαταστάθηκαν στο νησί και σταδιακά δημιούργησαν κοινότητες, πόλεις και βασιλεία. Το 600 μ.Χ. καταφτάνουν οι πρώτοι μοναχοί, ανάμεσα τους και ο αγαπητός στους Ιρλανδούς Αγ. Πατρίκιος, και τους διδάσκουν το λατινικό αλφάβητο. Τον 9ο αιώνα εισβάλουν στη χώρα οι Βίκινγκς, οι οποίοι σταδιακά απορροφούνται από τον ντόπιο πληθυσμό. Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο το 1169 όταν εισβάλουν στο νησί οι Νορμανδοί. Ακολουθεί μία περίοδο 7 αιώνων κατοχής από τους Νορμανδούς/Αγγλους. Μετά τη Μεταρρύθμιση, η σύγκρουση λαμβάνει πλέον και θρησκευτικό χαρακτήρα καθώς οι επικυρίαρχοι Άγγλοι Διαμαρτυρόμενοι προσπαθούν να τσακίσουν τους καθολικούς Ιρλανδούς χρησιμοποιώντας κάθε δυνατό μέσο, στρατιωτικό, κοινωνικό και οικονομικό, με αποκορύφωμα τον λιμό του 1840-50.

Η αντίσταση των Ιρλανδών αποδίδει προσωρινά το 1914 όταν αποκτούν περιορισμένου βαθμού αυτονομία, η οποία όμως ανακαλείται γρήγορα εξαιτίας του Α'ΠΠ. Το 1919 ξεσπά ο Πόλεμος της Ανεξαρτησίας που συνεχίζει ως το 1921. Τελικά το 1922, οι 26 νότιες επαρχίες αποσχίζονται από το Ην. Βασίλειο και σχηματίζουν το **Ανεξάρτητο Ιρλανδικό Κράτος**, που το 1948 διαρρηγνύει οριστικά κάθε δεσμό με τη Μ. Βρετανία και μετονομάζεται σε **Δημοκρατία της Ιρλανδίας**. Οι 6 επαρχίες του βορρά ωστόσο παραμένουν στο Ην. Βασίλειο ως Βόρεια Ιρλανδία. Έκτοτε η περιοχή στιγματίζεται από τις βίαιες συγκρούσεις μεταξύ των αγγλόφιλων Ενωτικών του Ωλστερ, του βρετανικού στρατού και των Εθνικιστών Ιρλανδών, μέχρι τη συμφωνία ειρήνευσης του 1998.

Το 1973, η Δημοκρατία της Ιρλανδίας γίνεται μέλος της ΕΟΚ μετά από δημοψήφισμα. Επίσης, μετά από δημοψηφίσματα ενσωματώθηκαν στο Σύνταγμα της χώρας μια σειρά από ευρωπαϊκές συνθήκες, όπως του Μάαστριχτ, του Άμστερνταμ, της Νίκαιας και της Λισαβόνας, την οποία έκαναν δεκτή το 2009, ενώ την είχαν απορρίψει ένα χρόνο νωρίτερα.

Ιρλανδία: Το Συνταγματικό Δημοψήφισμα για την ισότητα στο γάμο

της Αγγ. Αλεξίου

Ανασκόπηση

Στην Ιρλανδία του 1922 το Σύνταγμα το ίδιο όφειλε να υπακούει στην ιδέα της άμεσης δημοκρατίας, τροφοδοτώντας την ιδιωτική πρωτοβουλία. Αυτό πιθανότατα συνέβη, διότι μετά τον 1ο παγκόσμιο πόλεμο πολλές ήταν οι δημοκρατικές πρωτοβουλίες & οργανώσεις ανά τον κόσμο, που έδιναν έμφαση στα εργαλεία για άμεση δημοκρατία, ακολουθώντας το παράδειγμα της Βαϊμάρης.

Το 1929 ξεκίνησε μια σειρά τροπολογιών που συνεχίστηκε από το κοινοβούλιο για τα επόμενα 8 χρόνια. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα το σύνταγμα να τροποποιηθεί 16 φορές μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα, παραμένοντας ευέλικτο.

Κατόπιν, παρόλο που ο **Eamon de Valera*** υποστήριζε ότι οι πολίτες πρέπει να είναι οι αφέντες, οι διατάξεις για δημοψηφίσματα νομοθετικού περιεχομένου ιδιωτικής πρωτοβουλίας καταργήθηκαν. Το Σύνταγμα του 1937 στην ουσία του, εμφανίζεται "περιοριστικό" απέναντι σε τέτοιες δυνατότητες. Η αλήθεια είναι ότι σε μια βαθιά διχασμένη κοινωνία ταλαιπωρημένη από εμφύλιο πόλεμο, τα δημοψηφίσματα και η ιδιωτική πρωτοβουλία δεν είχαν θέση. Ο φόβος ότι το αποτέλεσμα οποιουδήποτε δημοψηφίσματος δεν θα γινόταν αποδεκτό ως νόμιμο από την αντίθετη πλευρά και ότι αυτό θα οδηγούσε στην αναζωπύρωση του εμφυλίου, ήταν έντονος. Το πλαίσιο όπου ένα δημοψήφισμα θα μπορούσε να είναι βιώσιμο και αποδεκτό ως εργαλείο, δομήθηκε αργότερα.

Μετά το 1937, τα επόμενα δημοψηφίσματα που αφορούσαν στο Σύνταγμα πραγματοποιήθηκαν το 1959 και το 1968, όπου το τελευταίο ήταν διπλό.

Άλλα δημοψηφίσματα

Τρία δημοψηφίσματα σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση, το 1972, το 1987 και το 1992, έξι δημοψηφίσματα ηθικού και εκκλησιαστικού περιεχομένου το 1972 σχετικά με τη θέση της ρωμαιοκαθολικής εκκλησίας, ένα το 1983 σχετικά με τις αμβλώσεις, ένα το 1986 σχετικά με τα διαζύγια και τρία το 1992 σχετικά με τις αμβλώσεις. Ακολούθησαν δημοψηφίσματα για τη μείωση του ορίου ηλικίας που αφορά στο δικαίωμα ψήφου. [1]

Δημοψηφίσματα στον 21ο αιώνα

2013 - Δύο δημοψηφίσματα διεξήχθησαν ταυτόχρονα στην Ιρλανδία στις 4 Οκτωβρίου: Η τριακοστή δεύτερη τροποποίηση του Συντάγματος παρέπεμπε στην κατάργηση της Γερουσίας και απορρίφθηκε, παρά τις δημοσκοπήσεις που προετοίμαζαν το έδαφος για το αντίθετο, ενώ η τριακοστή τρίτη τροποποίηση του Συντάγματος παρέπεμπε στη δημιουργία ενός Εφετείου που θα έχει αρμοδιότητα ανάμεσα στο Ανώτερο Δικαστήριο και στο Ανώτατο Δικαστήριο, η οποία και εγκρίθηκε από τους ψηφοφόρους. [2]

2015 - Οι Ιρλανδοί αποφασίζουν με πλειοψηφία 62% υπέρ, έναντι 37,9% να αλλάξουν ακόμη μια φορά το σύνταγμά τους θεσπίζοντας πολιτικό γάμο των ομόφυλων ζευγαριών. Η σημασία του συγκεκριμένου δημοψηφίσματος έχει ακόμα μεγαλύτερη σημασία από ό,τι για άλλες χώρες, δεδομένου ότι η ομοφυλοφιλία μέχρι το 1993 θεωρούνταν ποινικό αδίκημα. [3]

Το δημοψήφισμα για την ισότητα στο γάμο: οι δύο πλευρές

Υπέρ του "ΟΧΙ", στάθηκαν οι συντηρητικές πολιτικές ομάδες μαζί με την εκκλησία. Αντιμετώπισαν το γεγονός ως απειλή που χτυπά την κοινωνία στον πυρήνα της, την οικογένεια. "Τα παιδιά

έχουν ανάγκη από έναν πατέρα και μια μητέρα", ήταν το κυρίαρχο σλόγκαν της καμπάνιας [4], υπογραμμίζοντας ότι η έλλειψη ανοχή δεν πρέπει να εκληφθεί ως μισαλλοδοξία. Υπήρξαν και εκείνοι που περιέγραψαν ένα οργουελικό μέλλον, για την περίπτωση που επικρατήσει το "ΝΑΙ".

Από την άλλη, αυτό που συνέβη με τους υπέρμαχους του "ΝΑΙ" ξεπέρασε κάθε προηγούμενο. Για πρώτη φορά ανταποκρίθηκαν τα νεαρά άτομα στην πλειοψηφία τους. Κατέφθναν κατά χιλιάδες να εγγραφούν στους εκλογικούς καταλόγους, θεωρώντας ότι το συγκεκριμένο αποτέλεσμα αφορά τη ζωή τους, μπορεί να επηρεάσει ζωές αμέτρητων άλλων και επιθυμούν η γνώμη τους να ακουστεί και να καταμετρηθεί. Η εφημερίδα **IRISH TIMES** κάνει τότε λόγο για τον "ηχηρό βρυχηθμό" τους. Απόλυτα δικαιολογημένο - η προσέλευσή τους ήταν που διαμόρφωσε το μεγαλύτερο ποσοστό ανταπόκρισης πολιτών από το 1937 και έπειτα. [5]

Τα πολιτικά κόμματα υπέρ του "ΝΑΙ" στήριξαν την καμπάνια τους στο δικαίωμα για ισότητα στη σύγχρονη Ιρλανδία και κυρίως, στο δικαίωμα για ελευθερία. Πολλοί θρησκευόμενοι ταυτίστηκαν: "Θέλουμε έναν Ιησού που να συμπονά και να αγαπά, όχι έναν καταπιεστή και τιμωρό". Ταυτίστηκαν επίσης οι μητέρες "Θέλουμε μια κοινωνία όπου όλα τα παιδιά μας να είναι ίσα μεταξύ τους και να μην αντιμετωπίζονται ρατσιστικά". Ο αριθμός εθελοντών για το εγχείρημα ήταν αξιοθαύμαστος. Η τελική αναμέτρηση δύσκολη, αλλά η θετική πτυχή της εκστρατείας να αντιμετωπιστούν και οι δύο πλευρές με τον ίδιο σεβασμό από τα ΜΜΕ, έπαιξε αποφασιστικό ρόλο. [6]

Μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων, ο αρχιεπίσκοπος του Δουβλίνου **Diarmuid Martin** σχολίασε στη Σύνοδο Επισκόπων της Ρώμης: «Η επικοινωνιακή προσέγγιση των υποστηρικτών του "ΝΑΙ" επικεντρώθηκε στην ισότητα, τη συμπόνια, τον αμοιβαίο σεβασμό και την ανεκτικότητα. Όλα αυτά αποτελούν κατά παράδοση την άποψη της εκκλησίας.

»Η δημόσια συζήτηση στηρίχθηκε στην αναγκαιότητα για ένα νέο πλαίσιο κοινωνικής κουλτούρας με ασαφείς ηθικές αρχές που οι άνθρωποι δυσκολεύονται να κατανοήσουν. Αυτό που αντιλαμβάνομαι ο ίδιος, είναι ότι όλοι διεκδι-

κούν το δικαίωμά τους στην ευτυχία. Στη χώρα μας, οι δεσμοί της οικογένειας είναι υγιείς. Τα ζευγάρια που παντρεύονται στην εκκλησία είναι πολλά, ενώ τα διαζύγια είναι από τα λιγότερα στην Ευρώπη. Οι νέοι μας μπορεί να κάνουν επιλογές ορμώμενοι από μια εσφαλμένη και ανταγωνιστική κουλτούρα, αλλά αυτό δεν είναι αρκετό για να καταδικάσουμε την κουλτούρα αυτή.»

Κατά την ίδια Σύνοδο, ο αρχιεπίσκοπος **Eamon Martin** του **Άρμαγκ**, που είναι η εκκλησιαστική πρωτεύουσα της Ιρλανδίας, δήλωσε ότι δεν πρέπει να ξεχνάμε τα παραδείγματα οικογενειών που έχουν υποστεί την τραυματική εμπειρία της ενδοοικογενειακής βίας. [7]

* **Eamon de Valera** (1882 – 1975): Ιρλανδός επαναστάτης, εκπαιδευτικός και πολιτικός, ήταν ο τρίτος πρόεδρος της ανεξάρτητης Ιρλανδίας και κυρίαρχη πολιτική προσωπικότητα του 20ού αιώνα.

Πηγές

[1] “Referendums around the world” - Butler & Ranney, εκδ. AEI PRESS 1994

[2] Wikipedia.org

[3] The New York Times -

<http://www.nytimes.com/2015/05/24/world/europe/ireland-gay-marriage-referendum.html?r=0>

[4] περιοδικό ΚΡΙΣΗ – Η φωνή του πιστού καθολικού ποιμνίου, “CRISIS MAGAZINE – the voice for the faithful Catholic Laity”

<http://www.crisismagazine.com/2015/gay-marriage-now-threatens-ireland>

[5] The disenchanted youth: Why students often avoid politics

<http://www.irishtimes.com/student-hub/the-disenchanted-youth-why-students-often-avoid-politics-1.2472756>

[6] Same-sex marriage victory the political highlight (*video included*) -

<http://www.irishtimes.com/news/politics/same-sex-marriage-victory-the-political-highlight-1.2478579>

<http://www.irishtimes.com/news/social-affairs/marriage-vote-that-shook-the-world-1.2478597>

<http://www.irishtimes.com/opinion/letters/presbyterians-and-same-sex-marriage-1.2374844>

[7] Same-sex marriage campaign used ‘our’ language, bishops told

<http://www.irishtimes.com/news/social-affairs/religion-and-beliefs/same-sex-marriage-campaign-used-our-language-bishops-told-1.2388824>

Άλλες πηγές

Λίστα με τα δημοψηφίσματα που αφορούν την Ιρλανδία για τη χρονική περίοδο 1937 – 2009 και τις λεπτομέρειες αναλυτικά για το κάθε ένα από αυτά, εδώ: <http://electionsireland.org/results/referendum/summary.cfm>

Διάφορα στατιστικά στοιχεία

<http://www.irishtimes.com/news/ireland/irish-news/marriage-rate-back-at-boom-time-level-figures-show-1.2399142>

Ιστορικό Σημείωμα

Στα αρχαία χρόνια η ιταλική χερσόνησος κατοικούνταν κυρίως από Κέλτες στο Βορρά, Ετρούσκους στο Κέντρο και Έλληνες στο Νότο μέχρι την επικράτηση της Ρώμης που την ένωσε σε μία αυτοκρατορία, η οποία επεκτάθηκε και προς ανατολάς και προς δυσμάς. Μετά τη διαίρεση της, η Δυτική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία σύντομα κατέρρευσε από την πίεση κυρίως βαρβαρικών, γερμανικών φυλών, και κατακερματίστηκε σε διάφορες πόλεις-κράτη, στο θεοκρατικό Παπικό κράτος γύρω από τη Ρώμη και σε περιοχές όπως η Νάπολη και η Σικελία που άλλαζαν χέρια μεταξύ ξένων ηγεμόνων.

Στα μέσα του 19ου αιώνα ξεκινά η προσπάθεια συνένωσης σε μία ενιαία χώρα, που έληξε με τη δημιουργία του Βασιλείου της Ιταλίας, το οποίο σύντομα εξελίχθηκε σε μικρή, αποικιοκρατική δύναμη. Ωστόσο, και παρά τις νίκες στον Α'ΠΠ, στη συνέχεια ενεπλάκη σε παρατεταμένες οικονομικές και κοινωνικές εντάσεις ώσπου τελικά κατέληξε στη φασιστική δικτατορία του Μουσολίνι. Κατά τον Β'ΠΠ συμμετείχε με τη Γερμανία συμμετέχοντας, ως κεντρική δύναμη, στον Άξονα και επιτιθέμενη μεταξύ άλλων και στην Ελλάδα.

Μετά την πτώση & εκτέλεση του Μουσολίνι και το τέλος του Β'ΠΠ, η μεταβατική κυβέρνηση οργάνωσε τον Ιούνιο του 1946 ένα ad hoc δημοψήφισμα με το οποίο οι Ιταλοί αποφάσισαν το τέλος της Μοναρχίας και την εγκαθίδρυση μίας νέας, πολυκομματικής, προεδρευόμενης Δημοκρατίας. Στη συνέχεια, η Εθνοσυνέλευση ψηφίζει το 1948 νέο Σύνταγμα για τη χώρα που περιέχει πρόβλεψη για δύο μορφές δημοψηφισμάτων. Το 1989, με συμπληρωματικό νόμο αλλά χωρίς να ενσωματωθεί στο Σύνταγμα, έγινε δυνατή η πραγματοποίηση δημοψηφίσματος για το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα.

Τη δεκαετία του '90 το πολιτικό σκηνικό της Ιταλίας αλλάζει άρδην μετά από μία σειρά σκανδάλων που εμπλέκουν στελέχη και του Χριστιανοδημοκρατικού κόμματος και των Σοσιαλιστών. Με δύο απορριπτικά δημοψηφίσματα οι Ιταλοί αλλάζουν το εκλογικό σύστημα σε πλειοψηφικό και νέες πολιτικές δυνάμεις αναδύονται γύρω από δύο πόλους: το κεντροδεξιό του Μπερλουσκόνι και τον κεντροαριστερό συνασπισμό της "Ελιάς".

Ιταλία: Ακυρωτικά δημοψηφίσματα και όριο συμμετοχής

του Χ. Δαγρέ

Αμεσοδημοκρατικοί θεσμοί σε εθνικό επίπεδο

α. "Απορριπτικό" δημοψήφισμα (*referendum abrogativo*) - άρθρο 75 Ιταλ. Συντάγματος

Οι πολίτες μπορούν να ζητήσουν την κατάργηση ενός νόμου ή μέρος νόμου. Απαιτούνται οι υπογραφές περίπου του 1% του εκλογικού σώματος [500.000 υπογραφές]. Επίσης, απορριπτικό δημοψήφισμα μπορούν να ζητήσουν και τουλάχιστον 5 Περιφερειακά Συμβούλια. Κάποια θέματα εξαιρούνται από την ισχύ του άρθρου αυτού, κυρίως θέματα που συνδέονται με τους φόρους και τον προϋπολογισμό, την απονομή χάριτος ή την επικύρωση διεθνών συμφωνιών. Για να έχει δεσμευτική ισχύ το αποτέλεσμα, πρέπει να υπερψηφιστεί όχι μόνο από την πλειοψηφία των ψηφισάντων αλλά και να έχει συμμετέχει τουλάχιστον το 50% του εκλογικού σώματος στην ψηφοφορία.

Οι διαδικαστικές λεπτομέρειες ρυθμίζονται από το Νόμο 342 του 1970. Με βάση τον νόμο, υπάρχει μόνο μια δημοψηφισματική περίοδος (μεταξύ 15 Απριλίου - 15 Ιουνίου κάθε έτους). Η ημερομηνία της ψηφοφορίας ορίζεται σε κάποια Κυριακή εντός της περιόδου. Η συγκέντρωση των υπογραφών πρέπει να γίνει εντός 90 ημερών και να έχει ολοκληρωθεί πριν τις 30 Σεπτεμβρίου του έτους, ώστε να συμμετέχει το αίτημα στην επόμενη δημοψηφισματική περίοδο.

Στη συνέχεια, τα αιτήματα που συγκεντρώνουν τις απαιτούμενες υπογραφές εξετάζονται ως προς τη νομιμότητα τους από το Συνταγματικό Δικαστήριο, το οποίο έχει διευρυμένες αρμοδιότητες για την ερμηνεία της νομιμότητας.

Σε αντίθεση με άλλες χώρες, όπως η Ελβετία, όπου κάθε νέος νόμος μπαίνει σε προσωρινή περίοδο αναμονής προτού τεθεί σε ισχύ, ώστε να δοθεί η δυνατότητα στους πολίτες να τον αμφισβητήσουν εάν επιθυμούν, στην Ιταλία οι νόμοι τίθενται αμέσως σε ισχύ μετά την υπερψήφιση τους. Ωστόσο, οι πολίτες μπορούν οποιαδήποτε στιγμή να ζητήσουν την ανάκληση ενός νόμου όσο παλιός κι αν είναι. Αυτό, αν και ακούγεται πιο δημοκρατικό, στην πραγματικότητα απλώς αναπληρώνει μερικώς ένα κενό του ιταλικού Συντάγματος, δηλαδή την απουσία Νομοθετικών Πρωτοβουλιών από τους πολίτες. Έτσι, ενώ ο Ελβετός πολίτης μπορεί ανά πάσα στιγμή να ακυρώσει έναν πεπαλαιωμένο νόμο προτείνοντας ένα νέο, ο Ιταλός πολίτης απλώς μπορεί να τον ακυρώσει, όμως το όποιο κενό δημιουργηθεί καλύπτεται με νέο νόμο από το κοινοβούλιο.

β. “Συνταγματικό” δημοψήφισμα (referendum costituzionale) - άρθρο 138 Ιταλ. Συντάγματος

Αφορά αποκλειστικά τις αναθεωρήσεις του Συντάγματος που έχουν ήδη λάβει την έγκριση τόσο της Βουλής όσο και της Γερουσίας. Προτού τεθεί σε ισχύ υπάρχει 3μηνη προθεσμία για να ζητηθεί και δημοψηφισματική έγκριση. Απαιτούνται, είτε 500.000 υπογραφές, ή αίτημα 5 Περιφερειακών Συμβουλίων ή αίτημα από το ένα πέμπτο των μελών της Βουλής ή της Γερουσίας, εκτός κι αν η αναθεώρηση έχει ήδη εγκριθεί με πλειοψηφία μεγαλύτερη των δύο τρίτων και στα δυο όργανα οπότε δεν μπορεί να αμφισβητηθεί από τους πολίτες. Για το “συνταγματικό δημοψήφισμα” δεν απαιτείται συμμετοχή >50% του εκλογικού σώματος για να εγκριθεί. Αρκεί η πλειοψηφία των ψηφισάντων.

γ. “Συνδικαλιστικό” δημοψήφισμα (referendum sindacale) - άρθρο 21 του ν.300/1970

Πρόκειται για ένα ιδιόμορφο είδος αμεσοδημοκρατικού θεσμού, ίσως μοναδικού παγκοσμίως. Σύμφωνα με αυτό, τα συνδικάτα μπορούν να διοργανώσουν δημοψηφίσματα για συνδικαλιστικά ζητήματα, είτε για εργαζόμενους σε μια επιχείρηση ή σε έναν επαγγελματικό κλάδο ή για ολόκληρο το εργατικό δυναμικό της χώρας.

Το πρώτο παράδειγμα του θεσμού παρουσιάστηκε το 1995 με την έγκριση της πρότασης για βασι-

κή σύνταξη από την κυβέρνηση Ντίνι.

Αμεσοδημοκρατικοί θεσμοί σε περιφερειακό επίπεδο

α. Περιφερειακό δημοψήφισμα (referendum regionale) - άρθρο 123 Ιταλ. Συντάγματος

Το άρθρο αυτό περιέχει πρόβλεψη για την θεσμοθέτηση και εφαρμογή συμβουλευτικών ή απορριπτικών δημοψηφισμάτων στις περιφέρειες. Ωστόσο, ο θεσμός έχει γενικά περιορισμένη εφαρμογή.

β. Δημοψήφισμα εδαφικών ορίων (referendum territoriale) - άρθρο 132 Ιταλ. Συντάγματος

Οποιαδήποτε αλλαγή των ορίων κάποιας περιφέρειας - συγχώνευση και διαίρεση περιφερειών, ή μετακίνηση περιοχών & δήμων από μία περιφέρεια σε άλλη - πρέπει να εγκριθεί από την πλειοψηφία των ψηφισάντων της περιοχής υπό συζήτηση. Το αίτημα πρέπει να προέρχεται από τοπικά συμβούλια που εκπροσωπούν τουλάχιστον το ένα τρίτο των κατοίκων της περιοχής.

γ. Συμβουλευτικά δημοψηφίσματα - ν. 142/1990

Αφορά τους δήμους και τις επαρχίες, οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιούν αμεσοδημοκρατικούς θεσμούς εφόσον το επιθυμούν, χωρίς ωστόσο να είναι υποχρεωτικό. Ακόμη κι αν χρησιμοποιούν τα δημοψηφίσματα, τα αποτελέσματα δεν είναι δεσμευτικά. Οι κανονισμοί δεν είναι σταθεροί αλλά προσαρμόζονται ανά περιοχή. Δημοψηφίσματα μπορούν να ζητούν είτε οι Αρχές ή οι πολίτες.

Ιστορία των Δημοψηφισμάτων στην Ιταλία & Κομβικά δημοψηφίσματα

Η χρησιμοποίηση του θεσμού των δημοψηφισμάτων ξεκινά από τη δεκαετία του '70 και γινόταν κυρίως από οργανωμένες ομάδες πολιτών, που κινούνταν εκτός των κομματικών μηχανισμών. Αργότερα, άρχισε να χρησιμοποιείται σταδιακά και από τα εκάστοτε αντιπολιτευτικά κόμματα.

Πέρα από την απουσία του δικαιώματος για νομοθετικές πρωτοβουλίες πολιτών και το όριο συμμετοχής (**quorum**) στο 50% του εκλογικού σώματος που συζητήθηκαν ήδη πιο πάνω, ο θεσμός των δημοψηφισμάτων έχει και άλλα προβλήματα στην Ιταλία. Όπως γράφτηκε στο **“ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ” του Δεκεμβρίου**, η πρωτοβουλία **“Piu Democrazia Venezia”** μαζί με 14 ακόμη τοπικές επιτροπές κατέθεσαν διπλή πρόταση για την επόμενη Συνταγμ. Αναθεώρηση

για κατάργηση του ορίου συμμετοχής (**quorum**) και θεσμοθέτηση των νομοθετικών πρωτοβουλιών από τους πολίτες. Παρόμοια πρόταση αλλά μόνο για την περιφέρεια του **Trentino** είχε κατατεθεί από την ομάδα "**Piu Democrazia Trentino**" (δες, **ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ τ. Σεπτ. 2015**).

Η ύπαρξη μόνο μίας περιόδου διεξαγωγής είχε ως αποτέλεσμα το 1995 να υπάρχουν 12 ερωτήματα, 8 ερωτήματα το 1993 και από 7 το 1997 και το 2000. Ο μεγάλος αριθμός ερωτημάτων για δημοψήφισμα εμποδίζει τη σωστή διαβούλευση πριν την ψηφοφορία και μπερδεύει τους πολίτες.

Το πιο ουσιαστικό ωστόσο πρόβλημα με τη διαβούλευση συνδέθηκε με 4 εκ των 12 ζητημάτων που αφορούσαν την τηλεόραση, και ειδικότερα το "μονοπώλιο" του Μπερλουσκόνι. Καθ' όλη την περίοδο της διαβούλευσης, τα κανάλια του "ενημέρωναν" τους τηλεθεατές ότι αν υπερψηφίζονταν οι προτάσεις, θα έπαυε η προβολή ταινιών και δημοφιλών σειρών στην τηλεόραση ή θα συνέβαιναν άλλα τραγικά, και συχνά αναληθή, γεγονότα. Η μονομέρεια στην ενημέρωση βέβαια δεν μας είναι άγνωστη στην Ελλάδα, από τη συμπεριφορά των ιδιωτικών ΜΜΕ την περίοδο πριν το **plebiscite** του Ιουλίου.

- **Το δημοψήφισμα για το (πολιτικό) διαζύγιο:** Ήταν το πρώτο δημοψήφισμα που έλαβε χώρα στην Ιταλία με βάση το Σύνταγμα, έγινε το 1974, και οργανώθηκε από ομάδες πολιτών που ήθελαν την κατάργηση του νόμου του 1971 που επέτρεπε το πολιτικό διαζύγιο (καθώς θρησκευτικό δεν επιτρέπεται από την καθολική εκκλησία). Με συμμετοχή άνω του 87%, οι πολίτες απέρριψαν το ακυρωτικό δημοψήφισμα με ποσοστό που άγγιξε το 60% και ο νόμος παρέμεινε εν ισχύ.
- **Τα δημοψηφίσματα για το κυνήγι:** Πρόκειται για δύο ερωτήματα που τέθηκαν σε δημοψήφισμα το 1990 από τους Πράσινους. Αφορούσαν την κατάργηση νόμων που έδιναν πολλές ελευθερίες στο κυνήγι. Ήταν η πρώτη φορά που οι αντίπαλοι μιας πρωτοβουλίας χρησιμοποίησαν το όπλο του μπούκοτάζ της ψηφοφορίας για να εκμεταλλευτούν το όριο συμμετοχής προς όφελος τους. Έτσι, αν και οι προτάσεις πήραν πάνω από 90% των ψηφισάντων, η συμμετοχή ήταν μόνο 43.3% και οι προτάσεις απορρίφθηκαν. Αν δεχτούμε ότι τουλάχιστον ένα 20% σταθερά δεν ψηφίζει, ανεξαρτήτως θέματος, βλέπουμε ότι οι υποστηρικτές του κυνηγιού χρησιμοποίησαν τους αδιάφορους ή τους ουδέτερους προς όφελος τους με το να μην συμμετέχουν στην ψηφοφορία.
- **Τα δημοψηφίσματα για το Εκλογικό σύστημα (1991 & 1993):** Στις αρχές της δεκαετίας του '90 ήταν φανερό ότι το πολιτικό σκηνικό της ονομαζόμενης Πρώτης Ιταλικής Δημοκρατίας είχε βρεθεί προ αδιεξόδου. Έτσι η πρωτοβουλία **COREL**, με επικεφαλής τον βουλευτή **Mario Segni**, μπόρεσε να προωθήσει δύο κομβικά δημοψηφίσματα το 1991 και το 1993. Το πρώτο αφορούσε τον περιορισμό των επιλογών ανά εκλογική περιφέρεια, από 3-4 σε μία και το δεύτερο την αντικατάσταση του αναλογικού συστήματος από ένα πιο ενισχυμένο. Το πρώτο υποστηρίχθηκε από το 95% των ψηφισάντων (> 60% του εκλογικού σώματος) και το δεύτερο από το 80% των ψηφισάντων.

Σημαντικό ρόλο σ' αυτή την αλλαγή έπαιξαν και μια σειρά πολιτικών σκανδάλων που δημοσιοποιήθηκαν το 1992 και βοήθησαν στη διαμόρφωση ισχυρότερου ρεύματος εναντίον του προηγούμενου πολιτικού συστήματος. Το δημοψήφισμα του '93 οδήγησε στο σχηματισμό 2 μεγάλων συνασπισμών της κεντροδεξιάς και της κεντροαριστεράς, που συγκέντρωσαν ως συνεργαζόμενα τα μικρότερα κόμματα των χώρων τους, αλλά δεν τα απορρόφησαν όπως συνέβη με τον ΣΥΡΙΖΑ.

- **Το 1ο Συνταγματικό δημοψήφισμα:** Έγινε για πρώτη φορά το 2001 καθώς όλες οι προηγούμενες αναθεωρήσεις έγιναν με αυξημένη πλειοψηφία ώστε να μην υπάρχει περιθώριο για δημοψήφισμα. Η αναθεώρηση είχε ως αντικείμενο την ενίσχυση των περιφερειών και την αύξηση της αποκέντρωσης σε τομείς όπως της αγροτικής παραγωγής, εκπαίδευσης, υγειονομικής περίθαλψης και φορολογίας. Το 2006, η αποκέντρωση προχώρησε ακόμη περισσότερο με το 2 Συνταγματικό Δημοψήφισμα.

Πηγές

- Roland Erne “Direct Democracy in Italy” [comments by Bruno Kaufmann]. <http://www.iniref.org/italy.html>
- Wikipedia “Italian electoral law”.
https://en.wikipedia.org/wiki/Italian_electoral_law
- Wikipedia “Referendums in Italy”.
https://en.wikipedia.org/wiki/Referendums_in_Italy
- ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ τ. Δεκ.2015 “Περισσότερη Άμεση Δημοκρατία για την Ιταλία - διπλή πρόταση για τη Συνταγματική Αναθεώρηση”.
http://issuu.com/referendumdemocracy/docs/6_-
- ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ τ.3 Σεπτ.2015 “Η Άμεση Δημοκρατία μεταδίδεται στη Β. Ιταλία”
http://issuu.com/referendumdemocracy/docs/3_-

Drafting a constitution is only the first step. The constitution has to be granted legitimacy by open discussion and a fair, representative referendum.

(Emma Bonino)

ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ

"Εθνικό Χρήμα"

Οι πολίτες 3 χωρών αποφασίζουν

20η Σεπτεμβρίου:
Εκλογές & ΔημοκρατίαΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ &
ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ

Το OnsGeld στο Ολλανδικό κοινοβούλιο

Οι Ολλανδοί πολίτες συγκέντρωσαν υπογραφές για να συζητήσουν την πρωτοβουλία για "Εθνικό Χρήμα" στο Κοινοβούλιο. Δείτε περισσότερα στο "ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ" του Οκτωβρίου.

Η πρωτοβουλία, που είχε συλλέξει τις απαραίτητες υπογραφές σε χρόνο ρεκόρ, κάτω από 4 μήνες, παρουσίασε τον Οκτώβριο του 2015 τις θέσεις της στο κοινοβούλιο. Τέσσερα μέλη της μίλησαν σε ένα πυκνό ακροατήριο και απάντησαν σε ερωτήσεις βουλευτών από όλα τα κόμματα. Για πρώτη φορά στην ιστορία του θεσμού, το κοινό χειροκρότησε θερμά τις προτάσεις του **OnsGeld** ("το δικό μας χρήμα") υποχρεώνοντας τον προεδρεύοντα να ζητήσει από τους πολίτες να ησυχάσουν!

Τα μέλη της πρωτοβουλίας, απαντώντας σε ερωτήσεις έδωσαν τους βασικούς άξονες της πρότασης τους:

- Δημιουργία ενός νέου τραπεζικού συστήματος που θα επιτρέπει την αποταμίευση χωρίς ρίσκο.
- Πειραματισμό με ηλεκτρονικό χρήμα, κάτι που επιτρέπεται από το νομικό πλαίσιο της ΕΕ.
- Μετατροπή των καταθέσεων σε ηλεκτρονικό χρήμα.
- Συμψηφισμό του εθνικού χρέους με το νεοδημιουργηθέν χρήμα.
- Διαμοίρασμα των υπολοίπων κερδών στους πολίτες, ως μέρισμα.

Στη συνέχεια, εκπρόσωποι από άλλους φορείς και τράπεζες είχαν το χρόνο να εκφράσουν τη θέση τους και ακολούθησε συζήτηση μεταξύ των μελών της πρωτοβουλίας, τους εκπροσώπους και τους βουλευτές.

Ενδιαφέρον, τέλος, είχε η στάση των ΜΜΕ και των ιστοσελίδων ενημέρωσης, την επομένη της παρουσίασης. Συνήθως οι πληροφορίες που παρείχαν είτε ήταν ελλιπείς ή περιείχαν σοβαρά σφάλματα. Εντύπωση έκανε ειδικότερα η στάση της οικονομικής εφημερίδας "**Financieel Dagblad**" που αρνήθηκε να ενημερώσει τους αναγνώστες της επειδή δεν συμπίπτει με τα συμφέροντα της. Όπως σχολίασε εκπρόσωπος του **OnsGeld** «κάνουμε σημαντική πρόοδο αλλά έχουμε να ανταγωνιστούμε παίκτες με βαθιές τσέπες και τη δυνατότητα να τυπώνουν μόνοι τους». Αλλά συμπλήρωσε «έφτασε ο καιρός το κύριο εργαλείο της εξουσίας, το χρήμα, να μπει κάτω από τη φροντίδα της Δημοκρατίας!»

Πρόταση #5: Για το ρόλο του Προέδρου τ.Δ.

Συνεχίζουμε το διάλογο με τις προτάσεις αλλαγής του πολιτικού συστήματος με κάποιες προτάσεις για το ρόλο και τις αρμοδιότητες του Προέδρου της Δημοκρατίας. Οι προτάσεις προέρχονται από το διαδικτυακό άρθρο του με τίτλο “**Πρόεδρος της Δημοκρατίας: καιρός για ενίσχυση του θεσμού!**” του Κωνσταντίνου Μιχαηλίδη. Το άρθρο δημοσιεύτηκε στον “Λόγιο Ερμή” την 29η Σεπτ. 2013.

Οι προτάσεις περιλαμβάνουν και μία ενδιαφέρουσα ιδέα για την ανάμειξη του Προέδρου ως διατάκτη δημοψηφισμάτων που θα εκκινούν από τους πολίτες (αντί του Κοινοβουλίου, όπως γίνεται συνήθως). Βέβαια, το προτεινόμενο όριο (30%) είναι απαράδεκτα υψηλό, ενώ σημασία έχει και η αποσαφήνιση των λεπτομερειών ως προς το ρόλο του ΠτΔ. Θα είναι ο εκφραστής της βούλησης των πολιτών για δημοψήφισμα χωρίς άλλη μεσολάβηση ή θα έχει και λόγο επάνω στο περιεχόμενο του δημοψηφίσματος και αν ναι, ποιος θα είναι αυτός; Η ιδέα χρειάζεται ενδελεχέστερη επεξεργασία αλλά αξίζει να διαβαστεί με προσοχή.

[Από την ιστοσελίδα του Λόγιου Ερμή, εδώ](#)

“Φυσικά δεν πρέπει να πέσουμε στην παγίδα να περάσουμε σ’ ένα σύστημα Προεδρικής Δημοκρατίας όπως αυτό που έχει η Γαλλία. Οι εμπειρίες αυτής της μεγάλης ευρωπαϊκής χώρας δείχνουν πως ένα ισχυρό διπολικό σύστημα μπορεί να δώσει περιόδους μεγάλης πολιτικής αστάθειας (η λεγόμενη **cohabitation**), κάτι που οποιαδήποτε μεταρρυθμιστική πράξη για τον ΠτΔ μας πρέπει να λάβει σοβαρά υπόψην.

Αυτό που θα μπορούσε να γίνει είναι η Κυβέρνηση να συνεχίσει- όπως είναι λογικό- να εκφράζει τη λαϊκή βούληση, με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας σε μια θέση επίκρισης για το έργο της Βουλής και της Κυβέρνησης γενικότερα. Φυσικά για να έχουμε νομιμοποίηση ενός τέτοιου θεσμού θεωρώ πως είναι απαραίτητο (καιρός θα έλεγα!) να εκλέγεται ο ΠτΔ άμεσα απ’ το λαό. Γιατί ο Ανώτατος Άρχοντας του κράτους να μη μπορεί να είναι πραγματικά ο εκλεκτός των Ελλήνων;

Μια τέτοια θεσμική αλλαγή θα νομιμοποιούσε και τυχόν αυξήσεις των αρμοδιοτήτων του Προέδρου της Δημοκρατίας που υπό τις υπάρχουσες συνθήκες έμμεσης εκλογής του δεν προβλέπεται να μεταρρυθμιστούν.

- Λόγου χάρη, **γιατί να μην είναι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ο άμεσος διατάκτης εκπόνησης δημοψηφισμάτων αν ένας αριθμός πολιτών (πχ το 30% του πληθυσμού) συλλέξει υπογραφές για την υπερψήφιση ή καταψήφιση ενός νομοσχεδίου ή νόμου αντίστοιχα;**
- Γιατί ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ως Αρχηγός του Κράτους, να μη μπορεί να είναι πιο κοντά στο λαό απευθύνοντας διαγγέλματα μια φορά το χρόνο όπως συμβαίνει και σε άλλες χώρες;
- Γιατί ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας να μη μπορεί να μπορεί να αναπέμψει νόμους που υποπτεύεται αντισυνταγματικούς κατευθείαν σε κάποιο Ανώτατο Δικαστήριο (πχ το νέο «Συνταγματικό» που προβλέπεται) για την άμεση και τελεσίδικη κρίση τους;
- Τέλος, γιατί ο ΠτΔ να μη μπορεί να επανεκλέγεται πάνω από μια φορά αν ο λαός τον επιλέγει;

Καμία απ’ τις παραπάνω αυξημένες αρμοδιότητες δεν θα δυσχέραιναν το έργο της Κυβέρνησης καθότι δεν θα ήταν «εκτελεστικές». Ο ΠτΔ απλά ως εγγυητής των θεσμών και εκφραστής όλων των Ελλήνων αναλαμβάνει να κινήσει τις διαδικασίες για την εξακρίβωση της λαϊκής θέλησης και νομιμότητας των πεπραγμένων.”

ΑΠΟΨΕΙΣ

«Η εξουσία έχει την τάση να διαφθείρει και η απόλυτη εξουσία διαφθείρει απόλυτα.»

Λόρδος Άκτον, Άγγλος ιστορικός

«Λένε ότι η εξουσία διαφθείρει, αλλά το πιο σωστό είναι ότι η εξουσία προσελκύει τους διεφθαρμένους. Οι υγιείς συνήθως έλκονται από άλλα πράγματα παρά από την εξουσία.»

David Brin, Αμερ. συγγραφέας

«Η εξουσία δεν διαφθείρει τους ανθρώπους, οι άνθρωποι διαφθείρουν την εξουσία.»

William Gaddis, Αμερικανός συγγραφέας

Τρεις διαφορετικές οπτικές γύρω από τη σύνδεση **διαφθοράς-εξουσίας**, όχι κατ' ανάγκη αλληλοαποκλειόμενες. Ωστόσο, έχει μικρότερη αξία το αν διαφθείρει η εξουσία ή προσελκύει ήδη διεφθαρμένους από το γεγονός ότι η απόλυτη εξουσία επιτρέπει στον “διεφθαρμένο” να επιτυγχάνει τους παράνομους σκοπούς του εις βάρος της κοινωνίας. Ο έλεγχος των πολιτών είναι η μόνη απάντηση, και για τους διεφθαρμένους πολιτικούς και για τη φθοροποιό δράση της εξουσίας!

«Το γεγονός ότι τα ζωτικής σημασίας συμφέροντά σας επηρεάζονται από παράγοντες τους οποίους δεν είστε σε θέση να ελέγξετε, αποτελεί πηγή άγχους και ανησυχίας. Δεν είναι αυτή η αποστολή της δημοκρατίας. Ωστόσο, είναι, πλέον, η καινούργια νόρμα.»

Joris Lyuendijk

Ο **Lyuendijk** γράφει στο ιστολόγιο της εφημερίδας The Guardian για θέματα τραπεζικού ενδιαφέροντος. Σχολιάζοντας την πρόσφατη οικονομική κρίση προσφέρει ίσως μια συνοπτική αλλά έμμεση περιγραφή του “**Δόγματος του Σοκ**”. Η απουσία άμεσου ελέγχου των σημαντικών ζητημάτων ζωτικής σημασίας για τους πολίτες αποτελεί πηγή άγχους. Αυτό συνιστά αποτυχία ενός πολιτεύματος. Αυτό πρέπει να αλλάξει. Ο έλεγχος πρέπει να περάσει στους πολίτες, άμεσα και αμέσως!

«Το βιβλίο που κρατάτε στα χέρια σας βασίζεται σε μία υπόθεση: οι δημοκρατίες αποτυγχάνουν, κι εμείς πρέπει να ανακτήσουμε τον έλεγχο του μέλλοντός μας. Έχω να προτείνω πέντε συγκεκριμένα μέτρα που θα μας επιτρέψουν να το επιτύχουμε, αν και ο πραγματικός μου σκοπός είναι να ξεκινήσω έναν δημόσιο διάλογο σχετικά με το πώς μπορούμε να μεταρρυθμίσουμε το πολιτικό μας σύστημα.»

Μανουέλ Αριάγκα

Από την εισαγωγή στο βιβλίο του Πορτογάλου συγγραφέα Μ. Αριάγκα για την ανάγκη επανεκκίνησης της Δημοκρατίας. Εμπνεόμενος από την παράδοση της αρχαίας ελληνικής δημοκρατίας και βασιζόμενος σε σύγχρονα παραδείγματα όπως αυτό της Ελβετίας ή του Όρεγκον των ΗΠΑ, ο Αριάγκα υποστηρίζει με επιχειρήματα ότι είναι όχι μόνο απαραίτητο αλλά και εφικτό και αποτελεσματικό να υπάρχει μεγαλύτερη συμμετοχή των πολιτών στη δημοκρατία.

Βιβλίο

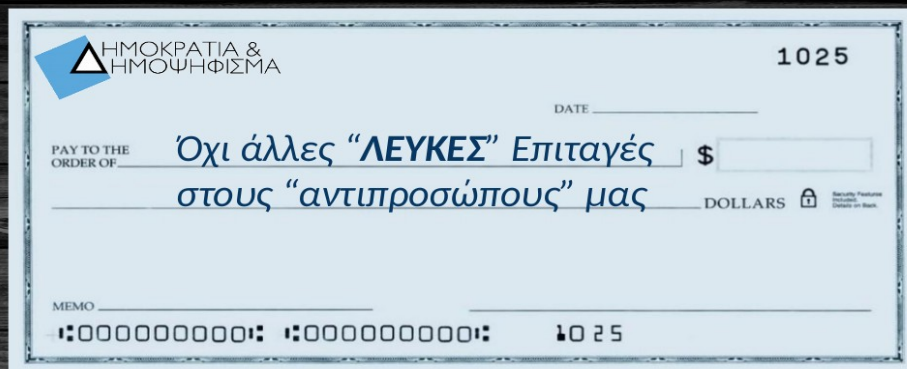
«Για την επανεκκίνηση της δημοκρατίας» (2014)
Μανουέλ Αριάγκα
Μετάφραση: Ηλίας Παπαζαχαρίας
εκδόσεις Αιώρα.

Ο Μανουέλ Αριάγκα είναι Πορτογάλος συγγραφέας. Αρχικά σπούδασε Οικονομικά στο Πανεπιστήμιο της Λισαβόνας και συνέχισε με διδακτορικό στα διαχειριστικά και πληροφοριακά συστήματα (Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης). Διδάσκει στο Κέμπριτζ, όπου για πολλά χρόνια οργανώνει και συμμετέχει σε έρευνες σχετικές με τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων από οργανισμούς και άτομα.

Το βιβλίο αυτό αποτελεί ένα υβρίδιο μεταξύ ενός πολιτικού μανιφέστου και ενός δοκιμίου. Συνδυάζει τη θεωρητική τεκμηρίωση, που ξεκινά από το αρχαιοελληνικό Κληρωτήριο μέχρι τα σύγχρονα παραδείγματα του Όρεγκον και της Ελβετίας, με τις συγκεκριμένες πρακτικές προτάσεις.

Όπως επισημαίνει και ο διευθυντής του **McCourtney Inst. for Democracy, J. Giasastil**, το βιβλίο είναι μικρό και ευκολοδιάβαστο (μόλις 160 σελίδες) αλλά παράλληλα είναι περιεκτικό και σαφές, τόσο στην περιγραφή των ανεπαρκειών του πολιτικού συστήματος ως έχει σήμερα όσο και στα παραδείγματα που δίνει για να ξεπεραστεί η Κρίση. Γιατί, όπως σωστά είχε επισημάνει και ο καθ. Χ. Γιανναράς, το πρόβλημα είναι κυρίως πολιτικό. Σ' αυτό έρχεται να συμφωνήσει ο Αριάγκα τονίζοντας ότι *“... οι περισσότερες κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές παθογένειες αποτελούν απλώς και μόνο συμπτώματα αυτής της ασθένειας. (...) Και αυτή η αιτία, δυστυχώς, είναι η απόλυτη κατάρρευση των δημοκρατιών μας”*.

Δείτε επίσης την επίσημη ιστοσελίδα του βιβλίου, όπου έχει δημιουργηθεί και ένα δίκτυο ενεργών πολιτών www.rebootdemocracy.org

Οι αποφάσεις για τα σοβαρά ζητήματα πρέπει να λαμβάνονται **ΜΟΝΟ** από τους Πολίτες !

5 νέες Πρωτοβουλίες Ευρωπαίων Πολιτών για το 2016

Από τον Σεπτέμβριο του 2015, η Κομισιόν ενέκρινε και τις 5 νέες προτεινόμενες πρωτοβουλίες Ευρωπαίων πολιτών. Παρακάτω υπάρχει μια σύντομη περιγραφή της κάθε πρωτοβουλίας και στην επόμενη σελίδα βρίσκονται οι ιστοσελίδες τους και άλλες πληροφορίες.

Ισότιμες Μεταφορές στην Ευρώπη (Fair Transport Europe)

Ζητάει τα μπει τέλος στις αθέμιτες επιχειρηματικές πρακτικές που οδηγούν σε κοινωνικό και μισθοδοτικό dumping. Ζητάει από την Κομισιόν να εξασφαλίσει ισότιμο ανταγωνισμό μεταξύ των διαφόρων μέσων μεταφοράς και να εγγυηθεί ισότιμη μεταχείριση των εργαζομένων ανεξαρτήτως χώρας προέλευσης ως προς την αμοιβή και τις συνθήκες εργασίας.

Σταματήστε τα πλαστικά στη θάλασσα (STOP PLASTIC IN THE SEA)

Στοχεύει σε μια φιλόδοξη νομοθεσία της ΕΕ που θα προωθή τη χρήση των βιο-διασπώμενων πλαστικών. Επίσης στοχεύει στη μείωση των πλαστικών απορριμάτων, την προώθηση της ανακύκλωσης και την απαγόρευση απόρριψης πλαστικών στη θάλασσα.

Αποποινικοποίηση της Κάνναβης (Decriminalise Cannabis)

Αποποινικοποίηση της κάνναβης στην Ευρώπη για φαρμακολογική χρήση. Ελεύθερη συνταγογράφηση της και αποζημίωση από τα ασφαλιστικά συστήματα.

Ξύπνα Ευρώπη! Δράση για να διατηρηθεί το ευρωπαϊκό, δημοκρατικό πλάνο (Wake up Europe ! Agir pour préserver le projet démocratique européen)

Ζητά να τεθεί η Ουγγαρία υπεύθυνη για πολλαπλές παραβιάσεις των ευρωπαϊκών αξιών συμπεριλαμβανομένων κάποιων από τον Ευρωπαϊκό Κώδικα Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Αυτό συμπεριλαμβάνει τη συμπεριφορά σε πρόσφυγες και μετανάστες, την πρόταση για εισαγωγή της θανατικής ποινής, απειλές εναντίον της δικαιοσύνης, απειλές εναντίον των ΜΜΕ και την ελευθερία της έκφρασης, διακρίσεις εις βάρος μειονοτήτων και απειλές εναντίον της ανεξιθρησκίας.

Προστασία της μητρότητας και της οικογένειας (Mum, Data & Kids – ECI to protect Marriage and Family)

Κοινός νομικός ορισμός των εννοιών της “οικογένειας” και του “γάμου” και εναρμονισμό των κρατών-μελών. Αν και η τρέχουσα νομοθεσία της ΕΕ αναφέρεται και στους δύο όρους, οι ορισμοί τους δεν είναι ξεκάθαροι και συχνά είναι αντικρουόμενοι στις διάφορες οδηγίες.

Μεταξύ των Πρωτοβουλιών που προετοιμάζονται για το μέλλον περιλαμβάνεται και η “Ευρωπαϊκή Προσέγγιση για το Χρήμα και την Οικονομία” που περιέχει πρόταση για δημιουργία χρήματος από την ΕΚΤ χωρίς επιβάρυνση χρέους, η οποία μοιάζει με πρόταση για Sovereign Money. Η Πρωτοβουλία προετοιμάζεται για να υποβάλει το 2019.

5 νέες Πρωτοβουλίες Ευρωπαίων Πολιτών για το 2016

Όνομα	Ιστοσελίδα	Γλώσσα	Ηλεκτρονική Συλλογή Υπογραφών
Ισότιμες Μεταφορές στην Ευρώπη	www.fairtransporteurope.eu	Όλες	Ναι [*]
Σταματήστε τα πλαστικά στη θάλασσα	www.expeditionmed.eu	Γαλλικά	Όχι
Αποποινικοποίηση της Κάνναβης	www.reeformhumanity.com (δε λειτουργεί)	Σουηδικά	-
Ξύπνα Ευρώπη!	www.act4democracy.eu	Αγγλικά Γαλλικά Γερμανικά Ιταλικά Πολωνικά Πορτογαλικά Σλοβάκικα Ελληνικά	Όχι
Προστασία της μητρότητας & της οικογένειας	www.mumdadkids.wordpress.com	Αγγλικά Γαλλικά Γερμανικά Ιταλικά Ισπανικά Πολωνικά Ουγγαρέζικα Ρουμάνικα Φινλανδικά	Όχι

[*] Η πρωτοβουλία αυτή είναι η πρώτη που χρησιμοποιεί το ανεξάρτητο διαδικτυακό λογισμικό για τη συλλογή υπογραφών **OpenECI**. Η συλλογή υπογραφών λήγει το Σεπτέμβριο του 2016.

Η περίοδος συλλογής υπογραφών των υπολοίπων λήγει: της 2ης τον Οκτώβριο, της 3ης & 4ης το Νοέμβριο και της τελευταίας τον Δεκέμβριο του 2016.

Τι είναι το European Citizens' Initiative;

Από την 1η Απριλίου 2012, ένα εκατομμύριο Ευρωπαίοι πολίτες, από τουλάχιστον 7 Κράτη-Μέλη, μπορούν με τις υπογραφές τους – εφόσον συλλεχθούν εντός 12 μηνών – να ζητήσουν από την Κομισιόν να νομοθετήσει για ένα συγκεκριμένο ζήτημα. Υπό την προϋπόθεση, το ζήτημα αυτό να βρίσκεται εντός δικαιοδοσίας της ΕΕ.

Συνθήκη της
Λισαβόνα
για την ΕΕ

Άρθρο 11, παρ.4: Όχι λιγότεροι από **ένα εκατομμύριο** πολίτες σημαντικού αριθμού Κρατών-Μελών μπορούν **να πάρουν την πρωτοβουλία** και να ζητήσουν από την Κομισιόν, εντός του πλαισίου των εξουσιών της, να υποβάλει κατάλληλη πρόταση για ζητήματα που οι πολίτες θεωρούν ότι απαιτείται νομοθετική πράξη της Ένωσης, με σκοπό την εφαρμογή των Συμφωνιών.

Οι διαδικασίες και οι συνθήκες που απαιτούνται για μία τέτοια πρωτοβουλία πολιτών θα διευκρινιστούν σε συμφωνία με την 1η παράγραφο του Άρθρου 24 της Συμφωνίας για τη Λειτουργία της Ε.Ε.

Άρθρο 24, παρ. 1 [Συμφωνία για τη Λειτουργία της Ε.Ε.]: Το Ευρωκοινοβούλιο και το Συμβούλιο, δρώντας εντός των κανονισμών και σε συμφωνία με την συνήθη νομοθετική διαδικασία θα προβλέψει για τις διαδικασίες και τις συνθήκες που θα διέπουν τις πρωτοβουλίες πολιτών, εντός του πνεύματος του Άρθρου 11 της Συμφωνίας για την Ε.Ε., συμπεριλαμβανομένου του ελαχίστου αριθμού των Κρατών-Μελών από τα οποία θα πρέπει να προέρχονται οι πολίτες.

Η ομάδα “ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ & ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ” από τον Νοέμβριο του 2015 βρίσκεται μεταξύ των υποστηρικτών της καμπάνιας “ECI Campaign” για τη βελτίωση του μόνου θεσμού στην Ε.Ε. που επιτρέπει την άμεση συμμετοχή των πολιτών.

Δημοψηφίσματα με πρωτοβουλία πολιτών

Δημοκρατία δεν είναι απλά να επιλέγουμε αντιπροσώπους κάθε τέσσερα χρόνια, δημοκρατία δεν είναι σε καμία περίπτωση να αποφασίζουν άλλοι για εμάς. Δημοκρατία είναι να αποφασίζουμε **μαζί**. Δημοκρατία είναι το πολίτευμα στο οποίο όλοι οι πολίτες έχουν τα ίδια δικαιώματα και ευκαιρίες στην κατάθεση προτάσεων, την διαβούλευση και την λήψη αποφάσεων, οποτεδήποτε και για οποιοδήποτε πολιτικό ζήτημα επιθυμούν.

Σε ένα κράτος με την έκταση και τον πληθυσμό της Ελλάδας αυτό μπορεί να γίνει μόνο μέσα από την αποσυγκέντρωση της εξουσίας. Μπορεί να υλοποιηθεί μόνο αν οι πολίτες έχουν το δικαίωμα και τους θεσμούς να αποφασίζουν για οτιδήποτε αυτοί επιθυμούν.

Είναι απαραίτητο πλέον, να εμπλουτίσουμε όσο το δυνατό συντομότερα το αμιγώς κοινοβουλευτικό μας πολιτικό σύστημα με θεσμούς πραγματικής δημοκρατίας όπως **τα δημοψηφίσματα πρωτοβουλίας πολιτών**. Μέσω των δημοψηφισμάτων πρωτοβουλίας πολιτών (και όχι των πολιτικών) μπορούμε να αποφασίζουμε για οτιδήποτε και οποτεδήποτε το επιθυμούμε. Φυσικά με σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα και το Σύνταγμα το οποίο εμείς θα δημιουργήσουμε.

Αυτός είναι ο λόγος που ξεκινήσαμε την συλλογή υπογραφών υπέρ της επίσημης θεσμοθέτησης, τόσο σε εθνικό όσο σε περιφερειακό και δημοτικό επίπεδο, των Δημοψηφισμάτων μετά από πρωτοβουλία πολιτών – και όχι των πολιτικών, όπως ισχύει σήμερα. Κάνουμε δηλαδή ό,τι θα κάναμε αν είχαμε το δικαίωμα να καλέσουμε μια Συνταγματική πρωτοβουλία πολιτών.

Η συμμετοχή των πολιτών αποτελεί τον πυρήνα της Δημοκρατικής λειτουργίας ενός πολιτεύματος. Δεν μπορεί να υπάρξει δημοκρατία χωρίς πολίτες και σε αυτό ακριβώς σκοπεύει η προσπάθεια αυτή. Στο να αυτομετασχηματισθούμε σε πολίτες. Σε ανθρώπους που ενδιαφέρονται για ό,τι συμβαίνει γύρω τους και απαιτούν να αποφασίζουν αυτοί.

Θα καταφέρουμε τα παραπάνω αν είμαστε πολλοί. Χωρίς αποκλεισμούς και “πιστοποιητικά”. Όσο περισσότεροι είμαστε τόσο δυσκολότερο θα γίνεται για την πολιτική ελίτ να μας αρνείται το δικαίωμα να αποφασίζουμε εμείς. Αυτή η ριζική πολιτική αλλαγή θα γίνει μόνο αν το επιθυμήσουμε. Αν νιώσουμε πως είναι **δική μας υποχρέωση** να εργαστούμε για αυτό. Η αλλαγή αυτή θα έρθει μόνο αν και εσύ, που διαβάζεις αυτό το κείμενο, αποφασίσεις πως είναι και δική σου “δουλειά” να αλλάξει το αδιέξοδο, άδικο και ανελεύθερο πολιτικό μας σύστημα.

Αν συμφωνείς με όλα αυτά δήλωσε το και βοήθησε στην εξάπλωση της ιδέας. Αυτό είναι πολύ σημαντικότερο από ότι ίσως πιστεύεις. Ένα μικρό βήμα από όλους μας θα αλλάξει τον κόσμο μας.

Στην επόμενη σελίδα μπορείτε να βρείτε το **έντυπο υποστήριξης**. Τυπώστε το, συμπληρώστε τα στοιχεία και στείλτε το στο: referendums@yahoo.gr

Τα στοιχεία σας θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για την ενημέρωσή σας όσο αφορά σε ενέργειες υπέρ της θεσμοθέτησης δημοψηφισμάτων με πρωτοβουλία πολιτών.

Στη σελίδα <https://greekdimos.wordpress.com> μπορείτε να ενημερώνεστε για νέα και δράσεις σχετικά με δημοψηφίσματα ανά τον κόσμο

Στο mail referendums@yahoo.gr μπορείτε επίσης να μας στείλετε αίτημα διαγραφής των στοιχείων σας από την βάση δεδομένων μας.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΕΙΝΑΙ ΝΑ ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ ΜΑΖΙ

ΣΥΜΦΩΝΕΙΣ; ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΕ!

Επιθυμούμε την Συνταγματική Θεσμοθέτηση Δημοψηφισμάτων με πρωτοβουλία πολιτών, τόσο σε εθνικό όσο σε περιφερειακό και δημοτικό επίπεδο.

Ζητούμε την θεσμοθέτηση των παρακάτω δημοψηφισμάτων:

I. Ακυρωτικό δημοψήφισμα. Κάθε νόμος του Κοινοβουλίου μπορεί να ακυρωθεί με δημοψήφισμα.

II. Δημοψήφισμα Συνταγματικής και νομοθετικής πρωτοβουλίας πολιτών. Οι πολίτες προτείνουν νόμο ή νέο άρθρο στο Σύνταγμα μέσω της συλλογής υπογραφών υποστήριξης της πρότασης τους.

III. Δημοψήφισμα ανάκλησης αιρετών αξιωματούχων. Για κάθε πολιτικό ο οποίος δεν τιμά τις δεσμεύσεις του απέναντι στους πολίτες.

IV. Υποχρεωτικό δημοψήφισμα. Για οποιαδήποτε αλλαγή στο Σύνταγμα καθώς και για κάθε σημαντική διακρατική συμφωνία.

Τα παραπάνω διεξάγονται ύστερα από σχετικό αίτημα το οποίο υπογράφουν τουλάχιστον 100.000 πολίτες.

Εξαίρεση αποτελεί το υποχρεωτικό δημοψήφισμα το οποίο καλείται χωρίς την συλλογή υπογραφών.

Τα όρια υπογραφών υποστήριξης σε περιφερειακό και δημοτικό επίπεδο θα οριστούν ανάλογα του αριθμού των ψηφοφόρων.

Το αποτέλεσμα ενός δημοψηφίσματος οφείλει να είναι δεσμευτικό.

ΣΥΜΦΩΝΕΙΣ; ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΕ!

Επώνυμο:

Όνομα:

Στοιχεία επικοινωνίας:

Δήμος κατοικίας:

Τηλέφωνο:

e-mail:

Ημερομηνία:

Υπογραφή:

Επιθυμώ το ονοματεπώνυμο μου να εμφανίζεται στην σελίδα <https://greekdimos.wordpress.com>

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Μπορείτε να μας στείλετε τα στοιχεία σας και διαδικτυακά στο mail: referendums@yahoo.gr

Τα στοιχεία σας θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για την ενημέρωσή σας όσο αφορά σε ενέργειες υπέρ της θεσμοθέτησης δημοψηφισμάτων με πρωτοβουλία πολιτών.

Στη σελίδα <https://greekdimos.wordpress.com> μπορείτε να ενημερώνεστε για νέα και δράσεις σχετικά με δημοψηφίσματα ανά τον κόσμο

Στο mail referendums@yahoo.gr μπορείτε επίσης να μας στείλετε αίτημα διαγραφής των στοιχείων σας από την βάση δεδομένων μας.